ILLOQARFIUP UUMMANNAP INERIARTORTINNEQARNISSAA

ILLOQARFIUP, ”KANGERLOQQISSSUP-” AAMMA ”IMEQARFIUP EQQAATA” INERIARTORTINNEQARNISSAANNUT PERIARFISSAT

BYUDVIKLING UUMMANNAQ

UDVIKLINGSMULIGHEDER FOR DEN EKSISTERENDE BY, ”SPRAGLEBUGT-” OG ”VANDSØAREALERNE”

Avannaata Kommunia

09/06 - 2023

IMARISAA | INDHOLD

AALLAQQAASIUT | INDLEDNING....4

ILLOQARFIUP OQALUTTUARISAANIKKUT INERIARTORNERA | BYENS HISTORISKE UDVIKLING....6

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX | UUMMANNAQ DISTRIKT....8

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX | UUMMANNAQ BY I DAG....10

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX | UDVIKLING FOR MERE BYKVALITET....12

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX | FORBEDRING AF BYKVALITETEN I DEN EKSISTERENDE BY....13

XXXXXXXXXXXXXXXXXX | ERHVERVS- OG HAVNEPROJEKTER....14

XXXXXXXXXXXXXXXX | KULTUR- OG FRITIDSPROJEKTER....20

XXXXXXXXXXXXXXXXX | UDVIKLING AF CENTEROMRÅDER....26

XXXXXXXXXXXXXXXXX | UDVIKLING AF BOLIGOMRÅDER....28

ULLUMIKKUT ILLOQARFIOREERSUP ILUANI INERISAANEQ
UDVIKLING I EKSISTERENDE BY

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX | BYUDVIKLING PÅ NYE AREALER....30

ATTAVIIT | BINDINGER....32

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX | PRINCIPPER FOR BYUDVIKLING....34

ILUSILERSUINERMUT PILERSAARUT | STRUKTURPLAN....38

XXXXXXXXXXXXXXXXXX | UDVIKLINGSMULIGHEDER - SPRAGLEBUTEN....42

XXX | UDVIKLINGSMULIGHEDER - ØST FOR VANDSØEN....46

XXX | UDVIKLINGSMULIGHEDER - VESTBYEN....50

SANAARTORFISSANI NUTAANI INERISAANEQ
UDVIKLING PÅ NYE AREALER

XXXX | FORUDSÆTNINGER FOR REALISERING....54

XXXX | OVERSIGT OVER INDSATSER....55

AALLAQQAASIUT

Uummannaq 1.400-it missaanniittunik innuuttaqarnermigut Avannaata Kommuniani Ilulissanut tulliulluni illoqarfinni anginersamut tulliuvoq. Illoqarfik nunarfinnut talllimanut qitiusumik katersuuffiuvoq, nunaqarfiillu pineqartut tassaapput Niaqornat, Qaarsut, Ikerasak, Saattut aamma Ukkusissat kiisalu 2017-imi Karrani nuna nakkaammat tassaarsuaqarnernerani nunaqarfiit marluk inuerutinneqartut Illorsuit Nuugaatsiarlu.

Illoqarfimmi inuussutissarsiorfinni annerpaaq tassaavoq aalisarneq, tamannalu aalisakkanik suliffissuarnik pingasunik peqarneratigut illoqarfimmi arajutsisassaanngilaq. Inuussutissarsiummik tassannga tapersersuinissaq, soorlu inuussutissarsiorfinnut nunaminertat pitsaanerusut, aammalu umiarsualivimmi atortorissaarutit pitsaanerulersinneri aqqutigalugit, tassaassaaq illoqarfiup sinneranut sunniuteqartussaq.

Uummannaq takornarniarfissatut pingaarutilittut ineriartortinneqarsinnaavoq ullumikkullu umiarsuarnit nunarsuarmi nunanit allaneersut kiisalu Ilulissaniit angallatinut mikinerusunut ilaallutik takornarnianit tikinneqartarluni, taamaattumillu Ilulissani – Uummannamiit kujammmut taamaallaat 170 km-inik ungasitsigisumiittumi - imarpik qulaallugu timmisartunut mittarfittaarpat takornariaqarnermik nutaanik inerisaanissamik periarfissaqalersussaalluni.

Inuussutissarsiorfimmut, kiisalu Uummannami innuttaasumut nalinginnarmut pingaaruteqartut tassaapput illoqarfitsialaap najugaqarfiginissaa. Tamatuma inuunermi nalillit pitsaasut isumannaassavai, aammali sulisartunik aggersaasinnaaqataallutillu illoqarfimmik ineriartortitseqqissinnaapput.

Taamaattumik kommunalbestyrelsip pingaarnertut anguniagaraa Uummannap eqiteruffittut atuinnarneqarnissaa kiisalu atuarfeqarnerup, allaffissornerup, timersornerup allanullu Uummannap Sulluani pingaarnertut katersuuffiunissaa aammattaaq nunaqarfinniit illoqarfinniillu nutsertunut nutaanik inissialiornissamut nunaminertanik atugassanik qularnaariviusussaq.

Tamanna tunngavigalugu kommunalbestyrelsi ukiuni kingullerni marlussunni illoqarfiup ineriartortinnissaanut kissaatit sorpiaanersut periarfissallu paasiniarlugit innuttaasut peqataatinniarneqarnissaannut suliniuteqarnikuupput.

Taamatullu suliniuteqarnermi pitsanngorsaatissatut siunnersuutit pingaarnerpaat takussutissaqartinniarlugit quppersagaq una suliarineqarpoq. Isumassarsiat politikkikkut oqaluuserineqassapput aningaasaqarnermilu pingaarnersiuinermi ilanngunneqassallutik.

Palle Jerimiassen, borgmester

Avannaata Kommunia

INDLEDNING

Uummannaq er med sine godt 1.400 indbyggere den næststørste by i Avannaata Kommunia efter Ilulissat. Byen fungerer som lokalcenter for distriktets 5 bygder Niaqornat, Qaarsut, Ikerasak, Saattut og Ukkusissat foruden de 2 bygder Illorsuit og Nuugaatsiaq, der blev forladt i 2017 som følge af en tsunami udløst af et enormt jordskred i Karratfjorden.

Byens største erhverv er er fiskerierhvervet, og med sine 3 fiskefabrikker ses dette tydeligt i byen. At underbygge dette erhverv f.eks. gennem bedre erhvervsarealer og forbedrede havnefaciliteter er således noget der vil smitte af på resten af byen.

Uummannaq har potentiale til at udvikle sig som en vigtig turismedestination, og besøges i dag af store, internationale krydstogtskibe og mindre turbåde fra Ilulissat, hvor det er forventningen, at den kommende, nye atlantlufthavn i Ilulissat – beliggende kun 170 km. sydøst for Uummannaq – vil åbne nye muligheder for at styrke turismepotentialet i Uummannaq.

Det er for både for erhvervslivet samt den almindelige borgere i Uummannaq vigtigt, at have en god by at bo i. Dette sikre en god livskvalitet, men er også med til, at kunne tiltrække arbejdskraft og videreudvikle byen.

Det er således kommunalbestyrelsens overordnede mål, at Uummannaq skal fastholdes og udvikles som lokalcenter med en række overordnede funktioner som skole, administration, sport mm. hvor der tillige skal sikres arealudlæg til nye boliger for at imødekomme tilflytning fra bygd til by.

På den baggrund har Kommunalbestyrelsen over de seneste par år gennemført en proces med henblik på at inddrage borgerne i Uummannaq i en debat af konkrete ønsker og muligheder for byens videre udvikling.

Formålet med dette hæfte er således at skabe et overblik over de vigtigste forslag til forbedringer, der er fremkommet i denne proces. Ideerne vil nu blive behandlet politisk og indgå i den videre økonomiske prioritering.

Palle Jerimiassen, borgmester

Avannaata Kommunia

Avannaata Kommunia

408

ILLOQARIFUP INERIARTORSIMANERATA OQALUTTUASSARTAA
BYENS HISTORISKE UDVIKLING

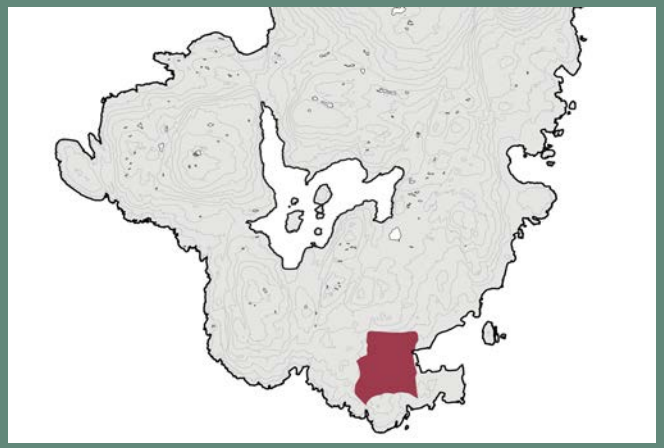

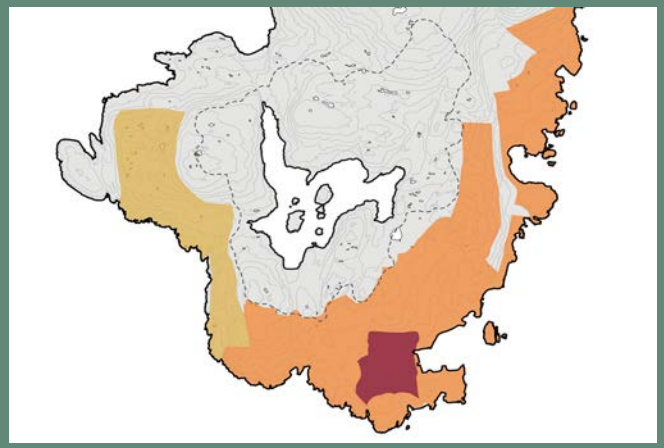

ILLOQARFIUP PILERNERA

Qanganisarsiornermi illukunillu nassaani takuneqarsinnaavoq Uummannap eqqaa ukiuni tusintilinni inoqartarsimasoq, ilaatigut Qilakitsumi inunnik paniinnarnikunik nassaarfiusimasoq ukiivigineqartarsimalluni. Uummannap qeqertaa 1700-kkunni arfanniarfinngorpoq. Niuertut ajoqersuisullu malinnaammata kingorna Uummannaq 1763-imi niuertoqarfimmi naalakkap I.H. Bruun-ip illoqarfik tunngavilerpaa.

Illoqarfippassuit allat assingalugit illoqarfiup pisoqaanerusortaa umiarsuliveqarfimmiippoq, illullu tamakku eriagisassaqqissut 1800-kkunneersuupput 1900-kkullu aallartinneraneersuullutik. Oqaluffik nunatsinni oqaluffiit ujaqqanik sanaajusut siullersaat 1934-meersuuvoq eqqissisimatitaallunilu.

BYENS OPRINDELSE

Oldtidsfund og ruiner beviser, at der har været bosætninger i området omkring Uummannaq i tusinder af år, f.eks. den gamle vinterboplads Qilakitsoq, der er kendt for sine mumier. Uummannaq-øen blev hvalfangersted i 1700-tallet. Købmænd og missionærer fulgte efter og i 1763 blev byen grundlagt som koloni af kolonibestyrer I.H. Bruun.

Som i mange andre byer ligger den ældste bydel ved havnen, hvor der i dag stadig findes mange bygninger fra 1800-tallet og starten af 1900-tallet, som er bevaringsværdige. Kirken, som er Grønlands største stenkirke, fra 1934 er fredet.

1990 SIOQQULLUGU

1982-imiilli illoqarfiup ineriartortinneqarnera avannamut kangiata tungaani ingerlanneqarnikuuvoq, tamaani inissisimallutik suliffeqarfiit sanaartornermik ingerlatallit, iliveqarfik, arsaattarfik eqqaavissuaqarfiillu. Ineriartortitsineq imeqarfiup killinganiit ungasinnerusumi sineriak sinerlugu ingerlanneqarsimavoq. Illoqarfiup avannaata tungaani ineriartorteqqinnissaa pinngortitap nammineerluni killilereerpaa, tassa qaqqat innaarsuillu kiisalu illoqarfiup qiterpasissuani ingerlatsivinnut ungasippallaareernera nammineq killileereerpoq.

FØR 1990

Siden 1982 er byudviklingen overvejende sket i nordøstlig retning med entreprenørpladser, kirkegård, fodboldbane og dumpområder. Udviklingen er sket langs kysten, væk fra vandspærrezonen omkring Tasersuaq søen. Yderligere byudvikling imod nord er begrænset af de naturgivne forhold med fjeld og en lang afstand til de centrale byfunktioner.

1990 – 2020

Illoqarfik 1992-imiilli avannamut kimmut ineriartornikuuvoq. Illoqarfiup avannaata kitaata tungaani 2014-imili suli atulerneqarsimanngitsunik inuussutissarsiornermut ingerlatalinnut nunaminertanik atugassiisoqarnikuuvoq.

Nuugaatsiami Illorsuarnilu 2017-imi ajunaarnersuaqareersoq nunaqarfinneersunut taakkununnga najugassaqartitsinissami illoqarfiup avannaata kitaata tungaani illuliortitertoqarnikuuvoq. Illoqarfiullu immikkoortortaani tamaani kingorna meeqqerivittaarpoq nærbutikkitaarlunilu.

Illoqarfiup immikkoortortaani suliffeqarfinnik ingerlatsiviusuut tungaanni talittarfeqarpoq illoqarfimmilu Kangerlunnguaq ilaneqarnikuulluni kiisalu suliffeqarfiit ingerlatsiviisa tungaani sanaartorfissanik 2020-mi pilersitsisoqarnikuulluni.

1990-2020

Siden 1992 er der sket en udvikling af boligområder mod nordvest. I den nordvestlige del af byen blev der i 2014 også udlagt arealer i et større erhvervsområde, som endnu ikke er taget i anvendelse.

Efter naturkatastrofen, som ramte bygderne Nuugaatsiaq og Illorsuit i 2017, blev byen yderligere udbygget med erstatningsboliger mod nordvest. Siden er der også kommet en daginstitution og en nærbutik i denne del af byen.

Der er sket udvidelser af kaj- og moleanlæg i henholdsvis industrihavnen og "Smørhavnen" og i den forbindelse blev der også udlagt nye byggefelter til erhverv ved industrihavnen i 2020.

2023-MUT PILERSAARUSIORNERUP KILLIFFIA

Illoqarfiup avannaata kitaata tungaani sumiiffiit pinnagit Uummannami illuliornissamut illoqarfiullu qeqqani pilersaarutit 1980-ikkunneersuupput 1990-ikkunneersuullutillu ullutsinnullu naleqqukkunaarsmallutik. Illoqarfiup immikkoortortaani pilersaarutit arlallit nassuiarneqarsimagaluaniit piviusunngortinneqarnikuunngillat kiisalu sanaffissatut pilersaarutinut sanilliullugu sanaartukkat piviusunngortinneqarsimasut pilersaarutaasimasunut naapertuutinngitsumik sananeqartarsimallutik. Illoqarfimmi pilersaarutit nutarternissaasa pisaqariaqalersimanerat ilaatigut paasinarsiartorpoq, assersuutigalugu takornarialerisut unnuisarfissanik takornarianillu sullissinissami pilersitsisoqarumagaangat illoqarfiup qiterpasissuani ilaatigut sanaartorfissaaleqisoqartarluni. Illoqarfiup qiterpasissuani assersuutigalugu inuusuttunut utoqqarnullu najugassianik sanaartorfiusinnaasunik innersuussaqartoqanngilaq. Illoqarfiup ineriartortinneqarnermini avannamut kimmut alliartuinnavissanngippat illoqarfiullu qeqqanut ungasilligaluttuinnarluni illoqarfiup qiterpasissuani sanaartukkat akulikiinnerulersinneqarsinnaanerinik misissuisoqartariaqarpoq.

STATUS FOR PLANLÆGNING 2023

Med undtagelse af områderne i den nordvestlige bydel er alle Uummannaqs bolig- og centerområder omfattet af ældre lokalplaner fra 1980'erne og 1990'erne, som ikke er tidssvarende. Flere af lokalplanerne er ikke realiseret som beskrevet og den faktiske bebyggelse stemmer ikke alle steder overens med den planlagte. Behovet for en opdatering af plangrundlaget mærkes også ved at der f.eks. mangler ledige byggefelter til centerformål, når lokale turistoperatører ønsker at etablere overnatningssteder og andre turistfaciliteter. Derudover er der ikke ledige byggefelter at anvise til f.eks. ungdomsboliger og ældreboliger i den centrale by. Hvis ikke byen blot skal vokse længere og længere mod nordvest med større og større afstand til centrum, så skal der undersøges muligheder for fortætning i den eksisterende by.

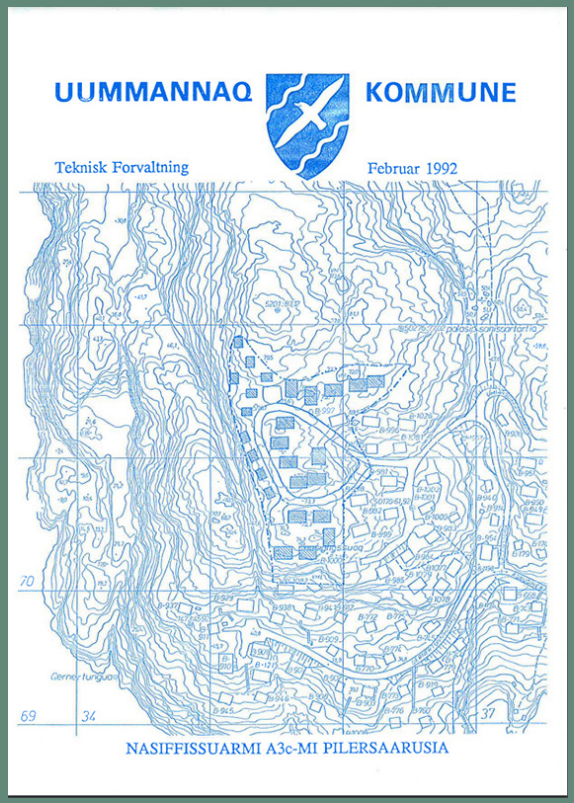

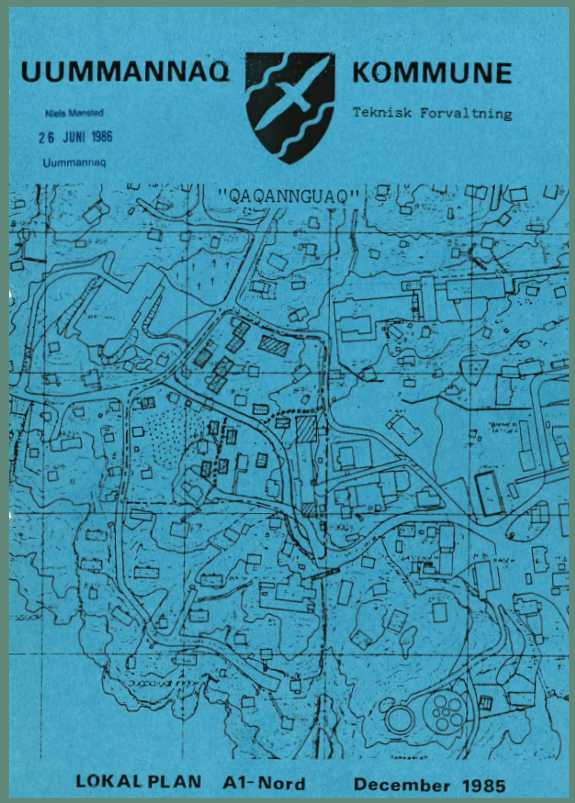

UUMMANNAP EQQAA
UUMMANNAQ DISTRIKT

Avannaata Kommuniani pilersaarummi Ilulissat Avannaata Kommuniani illoqarfittut pingaarnertut inissisimasussatut aalajangiunneqarnikuuvoq kiisalu Uummannaq, Upernavik Qaanaarlu nunaqarfittaminnut illoqarfittut katersuuffittut inissisimassallutik. Taama ililluni Uummannaq illoqarfittut eqiteruffiuvoq nunaqarfinnut ukununnga; Niaqornat, Qaarsut, Ikerasak, Saattut, Ukkusissat, Illorsuit aamma Nuugaatsiaq.

Uummannaq 2020-mi 1.407-inik innuttaasoqarpoq. Illoqarfimmi piniarneq aalisarnerlu pingaarnertut inuussutissarsiutaapput takornariaqanerulli ineriartortinnissaanut aamma pingaarutilimmik inissisimalluni, tassami kommunemi takornariaqarneq ineriartorluarpoq.

Uummannap Sulluani nunaqarfinni innuttaasut ukiut hundredelikkaat nikinnerannili amerliartorunnaarsimapput, akerlianilli 2017-imi Nuugaatsiami Illorsuarnilu ajunaarnersuaqarnerata kingorna tassaarsuaqareersoq Uummannami innuttaasut amerliartulersimapput.

Karrani qaqqat suli sisooratarsinnaapput, taamaattumik Uummannamut nuuttussat suli amerlanerusinnaallutik. Pingaartumik Qaarsuni Niaqornanilu qaqqat nakkaaratarsinnaanerat ilimanarnerpaammat nutsertoqarataannaavoq.

Imarpik qulaallugu timmisartuussisarnermi Ilulissani mittarfittaarpat ineriartornerup kinguneranik Ilulissani kommunillu iluani nalinginnaasumik innuttaasut amerlinissaat ilimagineqarpoq, aamma Ilulissaniit Uummannaq ungasinngimmat (170 km miss.) ineriartussasoq ilimagineqarluni.

Uummannaq takorniarianit ornitassaavoq, tassami umiarsuarsuarsuit takorniartaatit nunanit allanit assigiinngitsuneersut tikittarput soorluttaaq angallassisut Ilulissaniit angallatinik mikinerusunik tikittartut, Uummannami eqqaanilu misigisassarsiortoqarsinnaalluni, assersuutigalugu pisuttoqarsinnaavoq qimusserluniluunniit qamuteralannillu angalaartoqarsinnaalluni kiisalu sikukkut aalisartoqarsinnaalluni iluliarsuillu allallu aamma angallavigalugit alakkarneqarsinnaallutik. Uummannaq takornariaqarnermi pingaaruteqaleraluttuinnaraluarluni silaannakkut tikinneqarsinnaanera illoqarfiullu akunnittarfituaata matuneratigut tikinniarnissaq ajornakusoortarpoq.

Kommunimi pilersaarummi allaqqavoq Uummannaq atuarfeqarnerup iluani, allaffissornermi, timertornerup ilinniartitaanerullu iluani eqiteriffiussasoq kiisalu nunaqarfinniit nutsertut nutaanik angerlarsimaffiliornissaannut nunaminertanik qulakkeerinnittoqassasoq.

Tamakku saniatigut aalisarnerup aalisakkanillu suliffissuaqarnermi allilerisinnaaneq periarfissaavoq, tamatumani angallannermut tunngasut inerisarneqarsinnaallutik, tamatumunngalu atatillugu talittarfeqarnermi periarfissanik pitsanngorsaasoqarsinnaalluni.

I Avannaata kommuneplan er der fastlagt et overordnet bymønster for Avannaata Kommunia med Ilulissat som hovedby og administrativt centrum, samt Uummannaq, Upernavik og Qaanaaq som bycentre for bygderne. Uummannaq er således bycenter for distriktets 7 bygder, Niaqornat, Qaarsut, Ikerasak, Saattut, Ukkusissat, Illorsuit og Nuugaatsiaq.

Uummannaq havde i 2020 1.407 indbyggere. Byen har fangst og fiskeri som hovederhverv, men spiller en ikke uvæsentlig rolle i forhold til turismen, der er i betydelig udvikling i kommunen.

Distriktets bygder har oplevet en vigende befolkningstilvækst siden årtusindeskiftet, hvorimod Uummannaq by har oplevet en væsentlig forøgelse af indbyggertallet i forbindelse med affolkningen af bygderne Nuugatsiaq og Illorsuit som følge af en naturkatastrofe i 2017, hvor et fjeldskred i Karratfjorden forårsagede en flodbølge, der ramte begge bygder.

Der findes fortsat risiko for yderligere fjeldskred omkring Karratfjorden, hvilket kan betyde yderligere tilflytning til Uummannaq. Særligt Qaarsut og Niaqornat, hvor faren for fjeldskred er størst, kan tænkes at opleve fraflytning.

Det forventes, at etableringen af den nye atlantlufthavn i Ilulissat og den afledte udvikling inden for følgeerhverv vil få en positiv effekt for befolkningstallets udvikling i Ilulissat, i kommunen som helhed, og også i Uummannaq set i relation til den relative korte afstand der er til Ilulissat (ca. 170 km).

Uummannaq er således netop en turistdestination, der besøges af såvel store, internationale krydstogtskibe som mindre, lokale turbåde fra Ilulissat, hvor besøgende kan udnytte de mange autentiske oplevelsesmuligheder i området – lige fra vandreture til hundeslæde- og snescooterture med mulighed for isfiskeri og kørsel til områdets store isfjelde mm. Uanset den voksende rolle, som turismen spiller i Uummannaq, står byen i dag dog med svære udfordringer i forbindelse med ankomstmulighederne ad luftvejen og lukningen af byens eneste hotel.

I kommuneplanen fastslås det videre, at Uummannaq skal udvikles som lokalcenter med funktioner som skole, administration, sport og uddannelsesinstitutioner, ligesom der skal sikres arealudlæg til nye boliger for at imødekommer tilflytning fra bygderne.

Derudover er der potentialer i en udbygning af fiskeriet og fiskeindustrien, hvor der er behov for at udbygge infrastrukturen, herunder forbedringer af havnefaciliteter.

	INNUTTAASUT AMERLASSUSII BEFOLKNINGSTAL		
	UUMMANNAQ	NUNAQARFIIT KATILLUGIT BYGDER I ALT	SUMIIFFIIT KATILLUGIT DISTRIKTET I ALT
2000	1.460	1.301	2.761
2005	1.366	1.146	2.512
2010	1.299	1.049	2.348
2015	1.246	933	2.179
2020	1.407	822	2.229

Innuttaasut amerlassusaasa 2000-imiit 2020-mut allanngorarnerat

Befolkningsudvikling fra 2000 til 2020

N
Nuugaatsiaq
Illorsuit
Maarmorilik
Ukkusissat
Niaqornat
Qaarsut
Saattut
Uummannaq
Ikerasak
INNUTTAASUT AMERLASSUSII
BEFOLKNINGSTAL
Uummannaq 1407
Ikerasak 233
Saattut 226
Qaarsut 174
Ukkusissat 154
Niaqornat 35
Illorsuit 0
Maarmorilik 0
Nuugaatsiaq 0

© Asiaq

UUMMANNAQ ILLOQARFIAT ULLUMIKKUT

UUMMANNAQ BY I DAG

Illoqarfik Uummannaq Uummannap Sulluani qeqertamiippoq (12 km2) qaasuitsup killinganiit 460 km-risut avannarpasinnerusumiilluni. Illoqarfiup qaqqani 1.200 m-inik ersarilluinnarluni portutigisoq ateqaatigaa. Uummannaq 1.400-nik innuttaasoqarpoq Avannaata Kommunianilu Ilulissanut tulliulluni innuttaasoqarnersaalluni.

Uummannaq Uummannap Sulluani atuarfeqarnerup, allaffissornerup, napparsimaveqarnerup, pisiniarfeqarnerup, katersugaasiveqarnerup iluani eqiteruffiuvoq soorluttaaq timersornerup iluani timersortarfeqarnikkut ivigaasaasaqqanillu arsaattarfeqarnikkut eqiteruffiusoq. Illloqarfik angivallaanngikkaluarluni atuuffiit assigiinngitsorpaaluit ingerlanneqarput. Pisortat suliffeqarfiutaat tassaapput atuarfik, meeraaqqerivik meeqqeriviutigisoq, utoqqaat angerlarsimaffiat, sunngiffimmi ornittagaq, atuartut angerlarsimaffiat meeqqallu angerlarsimaffiat. Piffissami kingullermi illoqarfiup avannaata kitaata tungaani meeqqeriviliortoqarnikuuvoq pisiniarfiliortoqarnikuullunilu.

Illoqarfiup pinnerluinnartumik avatangiiseqarnini ilisimaneqaatigaa illut immamut qanillutik sivingasuniillutik qaarsullu qaani innaarsunniittarlutik. Illoqarfiup qeqqa eqimalluinnartumik sanaartorfiusimavoq illoqarfimmilu ingerlatsiviit amerlanerit oqaluffillu umiarsualiveqarfiup tungaaniillutik. Tamaaniipput suliffeqarfiit anginerit, kommunip allaffia, KNI-p pisiniarfia illoqarfiullu aalisakkerivii pingasuusut. Tamaanngaanniit illoqarfiup U-jusanngorluni sinersilluni sanaartorfigineqarnersimanera illoqarfiup imeqarfia ungalullugu siammarsimavoq.

Uummannap qeqertaata nunataa kiisalu imeqarfiup Tasersuup sinaanut killeqarfik pissutigalugit illoqarfik takkajaamik sanaartorfiusimavoq taamaalilluni illoqarfiup avannaata kangiata tungaaniit avannaata kitaata tungaanut ingerlavissaq isortartulluni. Nunap pissusaa maniitsoq aqqutigiuminaatsorlu pissutigalugit aqqusernit sivingapput, majuartarfippassuaqarluni kiisalu isikkivigissorpassuaqarluni. Innaarsunni qutsissuni nunamullu naleqqussarlugit quassuttuunik toqqavilinnik nunamik qaartiterivallaarani illuliortoqartarsimavoq. Illorpassuit aneerasaartarfeqartiterput, aniinganeqartaqarlutik majuartarfeqartiterlutillu kiisalu inuinnaat najugaat pisortallu illuutaat imminnut avissaangavallaaratik inissitsiterneqarsimallutik.

Uummannaq talittarfeqarfiuvoq aalisarneq piniarnerlu inuussutissarsiutigineqarluni, illoqarfiullu annersaa immamut isikkiveqarpoq. Uummannaq umiatsianut avalattaaserfiusinnaasunik kangerluararpassuaqarpoq kiisalu ukiukkut upernaakkullu sikuutillugu sikumut biilit, snescooterit qimussillu aqqarfissarpassuaqarput.

Illoqarfimmi takussaasunik aqqusersuuteqarpoq sarfamut imermullu ikkussukkat nunap qaatigoortut ersillutik kiisalu aalisarnermi, qimussernermi atortut assigiinngitsut umiatsiat motorillu assigiinngitsut nunamut qallorneqarsimallutik.

Byen Uummannaq – "det hjerteformede" – ligger på en lille ø (12 km2) i Uummannaq Fjorden ca. 460 km nord for polarcirklen. Byen har fået navn efter det nærliggende fjeld, der med en højde på knap 1.200 m rejser sig over byen og dominerer bybilledet. Uummannaq er med sine ca. 1.400 indbyggere den næststørste by i Avannaata Kommunia efter Ilulissat.

Uummannaq fungerer som et lokalcenter for distriktet og indeholder funktioner som skole, offentlig administration, sygehus, specialvarebutikker, museum samt sportsfaciliteter i form af en idrætshal og en kunstgræsbelagt fodboldbane. På trods af sin beskedne størrelse indeholder byen således et anseeligt udbud af servicefunktioner. Af offentlige institutioner findes en skole, en kombineret vuggestue/børnehave, et alderdomshjem, en fritidsklub, et elevhjem og et børnehjem. Senest er en større børneinstitution og en dagligvareforretning etableret i byens nordvestlige del.

Byen er kendt for sine smukke omgivelser, hvor husene ligger placeret langs kysten på stejle skråninger og høje klipper. Byen har en kompakt bykerne, hvor de fleste af byens funktioner findes centreret omkring havnen og kirken på øens sydlige spids. Her er byens største arbejdspladser: den kommunale administration, KNIs supermarked og byens 3 fiskefabrikker. Bebyggelsen spreder sig herfra ud i en u-form langs øens kyst i en bue omkring områdets ferskvandssø.

På grund af øens landskab samt vandspærrezonen omkring Tasersuaq søen har byen et langstrakt bebyggelsesmønster, som gør at der er lang afstand fra byens nordøstlige ende til den nordvestlige ende. Terrænet, som er ujævnt og uvejsomt, medfører stejle, snoede veje, lange trapper og mange spektakulære udsigtspunkter. Bebyggelsen findes ofte placeret på højtliggende klippefremspring på høje pælefundamenter tilpasset landskabet med forholdsvis lette konstruktioner, der ikke kræver megen bortsprængning af fjeld. Mange huse har udendørs terrassedæk, vindfang og trappekonstruktioner og der sker en glidende overgang imellem det private og offentlige rum.

Uummannaq er en havneby centreret omkring fiskeri og fangst og en stor del af byens liv retter sig imod havet. Således findes der, ved de mest flade klipper langs kysten en række mindre bugter med opankringspladser til joller og et væld af mindre adgangsveje hvorved biler, snescootere og hundeslæder kan få adgang til havisen om vinteren og foråret, når fjorden fryser til.

Byrummet præges af synlig infrastruktur og installationer i form af el- og vandledninger, som ledes oven på fjeldet, og store mængder af oplag af diverse udstyr til fiskeri og slædekørsel, joller og forskellige motorkøretøjer.

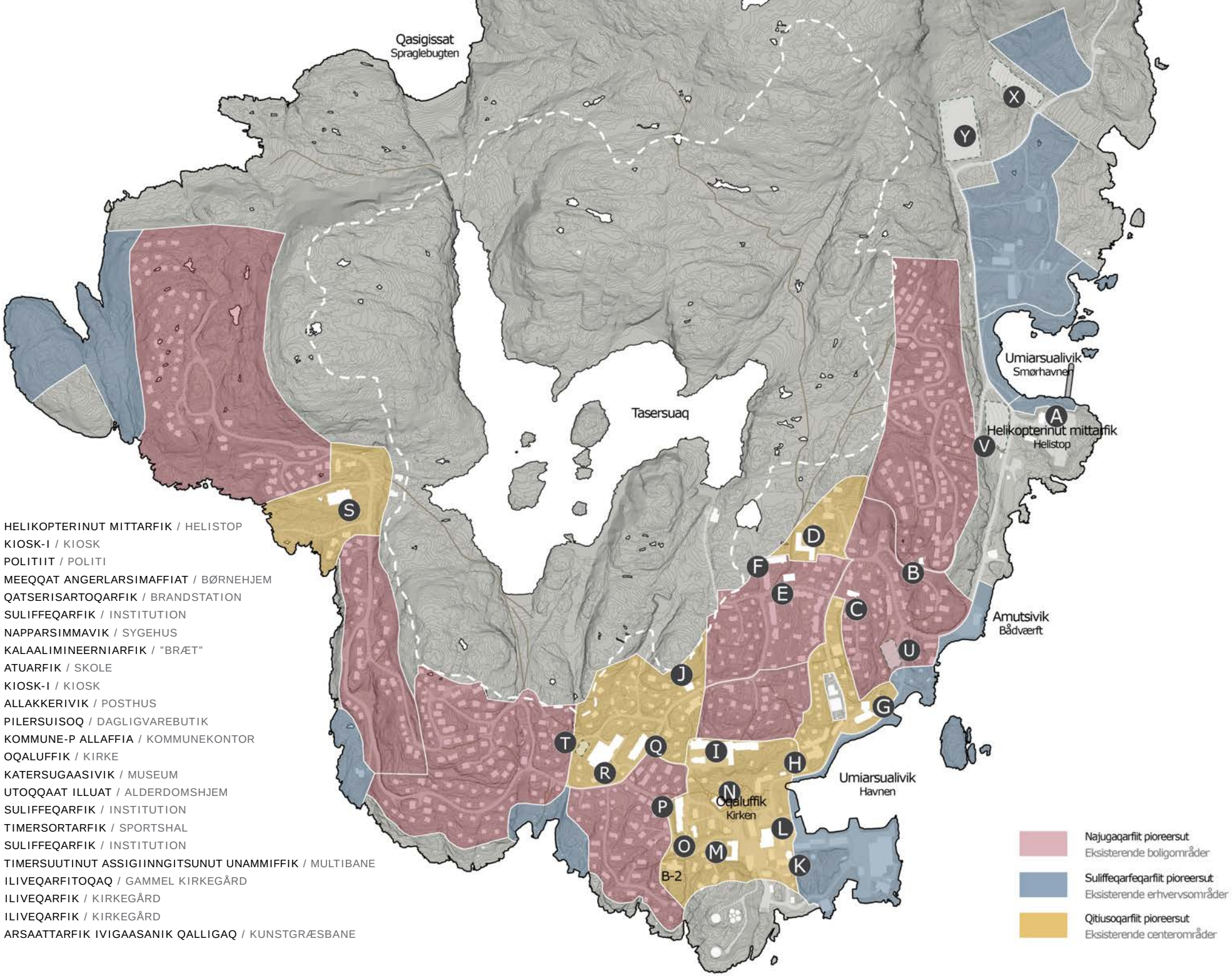

A HELIKOPTERINUT MITTARFIK / HELISTOP
B KIOSK-I / KIOSK
C POLITIIT / POLITI
D MEEQQAT ANGERLARSIMAFFIAT / BØRNEHJEM
E QATSERISARTOQARFIK / BRANDSTATION
F SULIFFEQARFIK / INSTITUTION
G NAPPARSIMMAVIK / SYGEHUS
H KALAALIMINEERNIARFIK / "BRÆT"
I ATUARFIK / SKOLE
J KIOSK-I / KIOSK
K ALLAKKERIVIK / POSTHUS
L. PILERSUISOQ / DAGLIGVAREBUTIK
M KOMMUNE-P ALLAFFIA / KOMMUNEKONTOR
N OQALUFFIK / KIRKE
O KATERSUGAASIVIK / MUSEUM
P UTOQQAAT ILLUAT / ALDERDOMSHJEM
Q SULIFFEQARFIK / INSTITUTION
R TIMERSORTARFIK / SPORTSHAL
S SULIFFEQARFIK / INSTITUTION
T TIMERSUUTINUT ASSIGIINNGITSUNUT UNAMMIFFIK / MULTIBANE
U ILIVEQARFITOQAQ / GAMMEL KIRKEGÅRD
V ILIVEQARFIK / KIRKEGÅRD
X ILIVEQARFIK / KIRKEGÅRD
Y ARSAATTARFIK IVIGAASANIK QALLIGAQ / KUNSTGRÆSBANE

ILLOQARFIUP ILLOQARFIGISSARNE-QARNISSAANUT INERIARTORTITSINEQ

UDVIKLING FOR MERE BYKVALITET

2020-mi pilersaarusiornermut periusissiamiipput ukiuni tulliuttuni angunigassatut politikkikkut takorluukkat, ilaatigut kommunimi Periusissiami naqissuserneqarpoq Uummannap ineriartortinnissaani sapinngisamik illoqarfimmi sanaartorfioreersut suli akulikinnerusunik sanaartorfigalugu ineriartortinneqassasoq. Tassa nutaanik sanaartornikkut illuliaareersimasullu allanngortinnerisigut inuussutissarsiuteqarnissamut, sunngiffimmi sammisassanut peqatigiiffilerinermilu inissanik sumiiffissanillu pilersitsisoqassasoq kiisalu illut inissiat angallannermilu annertunerusumik isumannaatsuutitsinissaq pingaartillugit sanaartornissaq pissasoq.

Uummannap suli illoqarfigissarneqarnissaanut illoqarfiup suli pitsanngortinnissaanut ineriartortitsinissaq anguniagaavoq. Illoqarfigissaaneq assigiinngitsorpassuartigut paasisassaavoq, assersuutigalugu inooriaatsitsigut, angalariaatsitsigut, najugaqariaatsitsigut, peqatigeeriaatsitsigut, nunarminertanik atueriaatsitsigut il.il. Taamaattumik Uummannap illoqarfigissarneqarnissaa assigiinngitsutigut pisussaavoq illut ataasiakkaaniit illoqarfiup pilersaarusiorneqaraniit ataatsimut isiginninnermut.

Illoqarfigissaanissamut ineriartortitsinermi Uummannami kinaassuseq qanoq ittuussuserlu aamma ilumoorfigineqassapput. Illoqarfimmik allannguisoqarnissaanut sumiiffiillu nutaanik ineriartortitsiviunissaanut illoqarfimmi suut pigineqassanersut aamma sooq pigineqassanersut paaseqqaassallugu pingaaruteqarpoq. Taamaattumik tamakkuninnga suliaqarnissami Uummannap immikkuullareqqutaa inuunerissaarnerlu sunik pilersinneqartarnersoq paasisimassallugu pingaaruteqarpoq. Taamaattoqarnissaanullu illuutit sumut atorneqarnersut kiisalu sunut nutaamik atuuffeqartinneqarsinnaanerat paasiniarneqartariaqarpoq. Sumiiffinni arlalinni illut inissisimaffigissaarlutik atorneqanngitsunik peqartiterpoq, taamaattumik illoqarfimmik kusassaanermi uummarissaanermilu illut pitsaasortaasa toqqaviillu atoqqinneqarsinnaanerinut atorluaanissamut periusissiortoqartariaqarluni.

Siullertulli illoqarfiup pioreersup kusassarneqarnissaanut suliniutit pitsanngorsaatissat assigiinngitsut anguniagaapput. Uummanami umiarsualivimmi umiatsiaaqqanut pitsaanerusumik umiatsiviliusinnaasunik Kangerloqqissumullu aqqutit pitsaanerunissaat nunaqartut assut kissaatigaat. Kangerleqqissup tungaanut illoqarfiup ineriartortinneqarsinnaaneranut periarfissat misissorneqarput. Naggataagut imeqarfissatut sillimmatip (Tasersuup) eqqaani siunissami ungasinnerusumi ineriartortitsisoqarsinnaanera takusassiarineqarpoq kiisalu illoqarfiup ningalinngortillugu kaajallatsinnissaanut ”aqqutit imminnut naapitinneqarsinnaasnerat” periarfissaalluni.

Illoqarfiup nutaartassaanik sanaartornissamut nunagissaanissamut Nukissiorfiit aamma Namminersorlutik Oqartussat suleqatigineqassapput.

Planstrategi 2020 indeholder en række politiske visioner for de kommende års udvikling, herunder en række mål for udvikling af bosætningen, bymiljøer og gode boliger i kommunen. Her blev det understreget, at udviklingen i Uummannaq så vidt muligt skal baseres på fortætning af den eksisterende bygningsmasse. Det vil sige gennem nybyggeri og omdannelser i den eksisterende bygningsstruktur, og at der må skabes gode forudsætninger for erhvervslivet samt gode muligheder for fritids- og foreningslivet ved at udvikle pladser og rum til fælles aktiviteter og et øget fokus på velfungerende boligområder og trafiksikkerhed.

Målet er således at skabe en byudvikling hen imod en højere kvalitet – en endnu bedre version af Uummannaq. Kvalitet skal forstås på mange niveauer og skal ses i mange sammenhænge, f.eks. i måden vi lever på, i måden vi færdes på, i måden vi bor på, i måden vi omgås hinanden på, i måden vi udnytter arealerne på osv. Kvalitet skal således ses som et overordnet greb for udviklingen af Uummannaq og skal gå igen i alle skalaer fra den enkelte bygning til den samlede byplan.

Med en udvikling for mere by kvalitet menes også det at være tro imod identiteten og autenticiteten i Uummannaq. Idet der skal skabes forandringer og udvikles nye byområder, er det vigtigt at nå frem til, hvad byen skal kunne og hvorfor. I denne proces er det vigtigt at have øje for og bevare det, som giver Uummannaq sin særlige karakter, og det som skaber det gode liv. Det kræver blandt andet en kortlægning af, hvilke funktionstømte bygninger, der har potentiale til at blive genanvendt til nye formål. Flere steder er der tomme bygninger på ellers attraktive arealer, og der er derfor behov for at udvikle en strategi for genanvendelse af gode bygninger og byggegrunde og derved udnytte arealressourcer med henblik på by forskønnelse og at skabe levende bymiljøer.

Først og fremmest er målsætningen at forbedre kvaliteten af den eksisterende by via forskellige konkrete tiltag og projekter. Dertil kommer realiseringen af et stort lokalt ønske om at etablere jollehavn og tilhørende infrastruktur ved Spraglebugten. I den forbindelse undersøges potentialer for byvækst i denne retning. Til slut skitseres også det langsigtede perspektiv for udvikling af nye byområder omkring reservevandsøen (Tasersuaq) og dermed muligheden for at ”få enderne til at mødes” i en sammenhængende ringby.

I forbindelse med byggemodning af disse nye byområder skal der skabes et samarbejde med Nukissiorfiit og Selvstyret.

ILLOQARFIUP PIOREERSUP ILLOQARFIGISSARNEQARNISSAANUT INERIARTORTITSINEQ

FORBEDRING AF BY KVALITETEN I DEN EKSISTERENDE BY

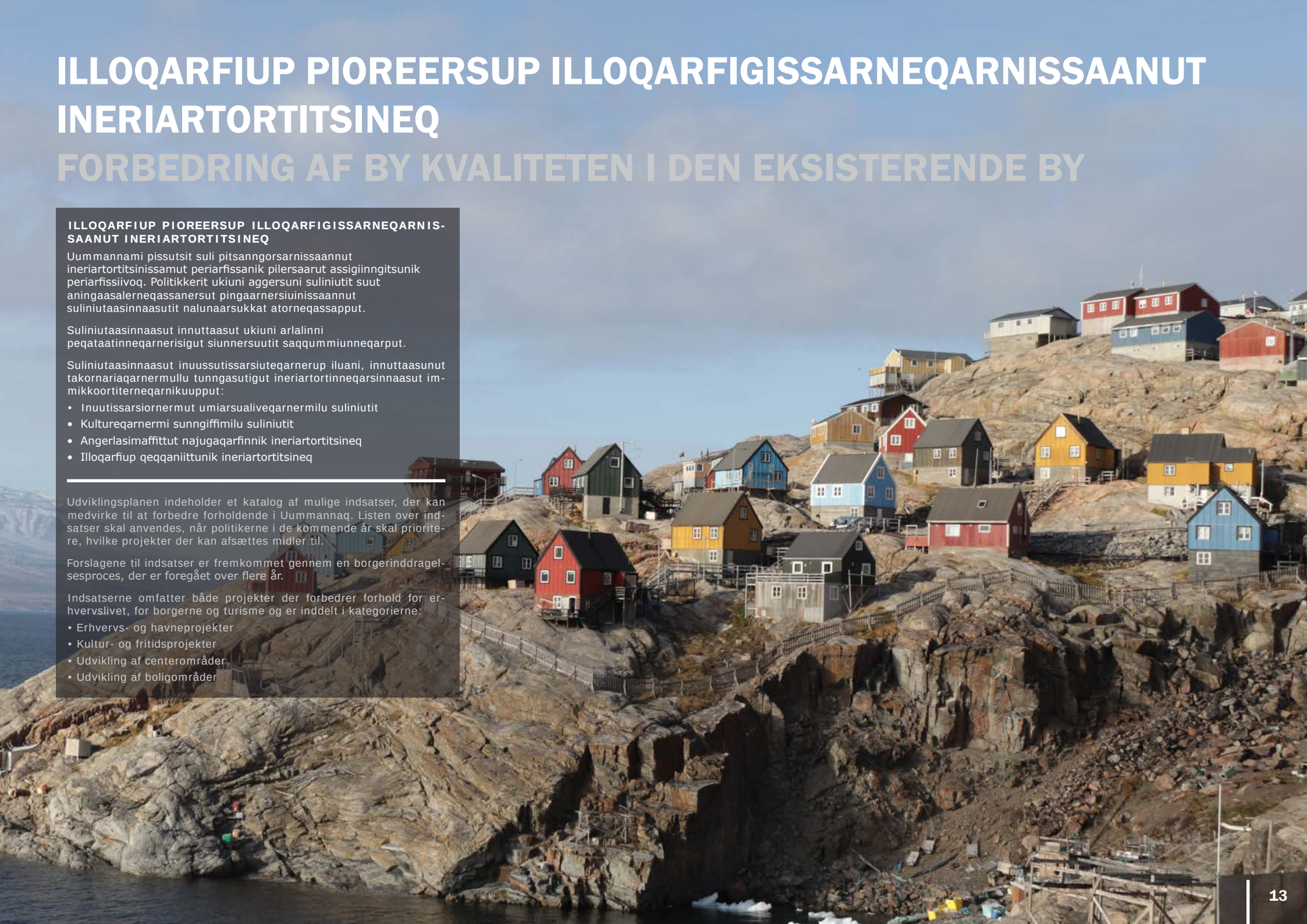

ILLOQARFIUP PIOREERSUP ILLOQARFIGISSARNEQARNISSAANUT INERIARTORTITSINEQ

Uummannami pissutsit suli pitsanngorsarnissaannut ineriartortitsinissamut periarfissanik pilersaarut assigiinngitsunik periarfissiivoq. Politikkerit ukiuni aggersuni suliniutit suut aningaasalerneqassanersut pingaarnersiuinissaannut suliniutaasinnaasutit nalunaarsukkat atorneqassapput.

Suliniutaasinnaasut innuttaasut ukiuni arlalinni peqataatinneqarnerisigut siunnersuutit saqqummiunneqarput.

Suliniutaasinnaasut inuussutissarsiuteqarnerup iluani, innuttaasunut takornariaqarnermullu tunngasutigut ineriartortinneqarsinnaasut immikkoortiterneqarnikuupput:

- Inuutissarsiornermut umiarsualiveqarnermilu suliniutit
- Kultureqarnermi sunngiffimilu suliniutit
- Angerlasimaffittut najugaqarfinnik ineriartortitsineq
- Illoqarfiup qeqqaniittunik ineriartortitsineq

Udviklingsplanen indeholder et katalog af mulige indsatser, der kan medvirke til at forbedre forholdende i Uummannaq. Listen over indsatser skal anvendes, når politikerne i de kommende år skal prioritere, hvilke projekter der kan afsættes midler til.

Forslagene til indsatser er fremkommet gennem en borgerinddragelsesproces, der er foregået over flere år.

Indsatserne omfatter både projekter der forbedrer forhold for erhvervslivet, for borgerne og turisme og er inddelt i kategorierne:

- Erhvervs- og havneprojekter
- Kultur- og fritidsprojekter
- Udvikling af centerområder
- Udvikling af boligområder

INUUSSUTISSARSIORNERMI SUNNGIFFIMMILU SULINIUTIT

ERHVERVS- OG HAVNEPROJEKTER

Uummannami pingaarnertut inuussutissarsiutaasoq nunatsinni sumiffippassuit assigalugit tassaavoq aalisarneq. Aalisarnermi pingaartumik angallatit umiatsiaaqqallu qaleralinniartarput ukiukkut upernaakkullu aamma sikukkut ningittakkersortoqartarluni.

Uummannaq pingaarnertut atortorissaartunik umiarsialiveqarfeqarpoq qanittumilu talittarfik allineqarnikuulluni, kraneqarluni amutsivik illutaqarluni marlunnillu iluarsaassassanik amutsiveqarluni. Tulaffiusinnaasut killeqaqaat pulanissarlu kangerlunnguami sikunit ajornartorsiorfiugajuttarpoq. Sikut nunamut iimisaartuartarnerisa sanaartukkat immamiittortallit sukkasoorujussuarmik nungullariartortittarpaat.

Qulimiguulinnut mittarfiup avannannguaniittoq kangerlunnguaq umiatsiaaqqat avalattaateqarfigaat umiatsiaararsortunullu aamma umiatsialiviulluni, qanittumilu aamma umiatsialiuviunissaanut pitsanngorsaatitut assiaqusersuummik nunniorneqarnikuuvoq.

Illoqarfiup avannaata tungaani assarnertillugu avalattaasiisoqartarpoq. Tamaani kisaasersortarfik aqqusineqanngilaq.

Uummannami kommunimi pilersaarummi inuussutissarsiornermi atugassatut annertuunik immikkoortitsisoqareersimagaluartoq allaanngilaq nunaminertanik inuussutissarsiornermut atugassanik amigaateqartoqartoq. Illoqarfiup immikkoortui arlallit ilaatigut sanaartorfiginissaanut nunagissarsimanngillat imaluunniit ilaannakortumik nunagissarneqarsimallutik, nunallu aqqullunnerata aamma tikikkuminaatsittarpai.

Inuussutissarsiornermut umiarsualiveqarnermullu nunap ilaani sumiiffiit ilai suliniutit arlallit ingerlanneqartuuppata ullumikkornit pitsaanerusumik aaqqiisoqarsinnaagaluarpoq.

Uummannaqs primære erhvervsgrundlag er som mange andre steder i Grønland fiskeri. Det er hovedsageligt hellefisken, der fanges med langliner fra kuttere og joller eller fra havisen om vinteren og foråret.

Uummannaq har en veludstyret primærhavn med et nyligt udvidet kajanlæg, kran og værftsbygninger samt to beddingsanlæg, der dog trænger til renovering. Kapacitetsforholdene er pressede og besejlingen gøres ofte vanskelig af is, der ophobes i bassinet. Isens tilbagevendende gnidning imod kysten gør, at anlæg og konstruktioner i vandoverfladen slides med et voldsomt tempo.

”Smørhavnen” nord for heliporten anvendes til opankring af både og fungerer som et sekundært erhvervsområde for jollefiskere, og der er for nyligt opført en læmole for at forbedre forholdene i havnen.

Nordvest for byen benyttes Spraglebugten til opankring i læ for østenvind. Havnen er en naturhavn uden vejforbindelse.

Selvom der i kommuneplanen er udlagt store erhvervsområder i Uummannaq, så er oplevelsen, at der mangler arealer til erhvervsformål. Flere af erhvervsområderne er ikke eller kun delvist byggemodnede, og det naturlige, kuperede terræn gør dem også svært tilgængelige.

En række konkrete projekter kan gøre de eksisterende erhvervs- og havneområder endnu bedre end de er i dag.

1

UMIATSIANIK QAQITSISARFIIT

Uummannami aalisarneq inuussutissarsiutaavoq, taamaattumik aalisarnermi iluaqusersuutissat pingaaruteqartuupput. Umiatsianik qaqitsinissami nunaminertat qaqitsiviusinnaasut amerlanerusut pitsaanerusullu pisariaqartinneqarput.

Eqqaavissuup qulimiguulinnut mittarfiup kujatinnguaniittup torersarneratigut igitassallu umiarsuarmik nassiunneqartalernerisigut umiatsianik qaqitsivissaqqissisinnaavaa, eqqaavissuarmi manimaartorujussuuvoq. Eqqaavissuup kujatinnguaniippoq angallatinut amutsivik, tamassumallu sineriaa immamut qanippoq. Qaartiterinikkut tamanna immerneqarsinnaavoq taamalu ililluni angallatinut qaqitsiviutigaluni qaartitikkat nunniarineqarsimasut sinerissamut illersuutissatut atorneqarsinnaapput. Umiatsiat angallatillu pisoqalillutik atorunnaarsimasut aamma piiarneqassapput.

Illoqarfiup immikkoortuani sumiiffik tamanna angallatinut, umiatsianut atortunullu anginerusunut qaqitsiviullunilu ilioraavigineqalersinnaappat umiarsualiviup eqqaa anginerusumik inissaqarfiulissagaluarpoq oqaluffiullu eqqaata tungaa eriagisassanik peqartitertoq takujuminarninngussagaluarluni.

OPLAG AF BÅDE

Fiskeri er livsnerven for Uummannaq, og gode faciliteter der understøtter fiskeriet er derfor vigtige. Der er behov for flere og bedre placerede arealer til oplag af både i byen.

Oprydning og udskibning af skrot fra den gamle jerndump syd for helistoppet vil kunne omdanne området til et godt område til oplag af både, som er rimelig plant. Syd herfor ligger bådværftet, hvor kysten er relativ flad. Her er der mulighed for at udvide oplagsområdet ved opfyld af det nærmeste søareal med sprængsten, som også kan fungere som kystsikring. Udtjente både, som ikke længere er i brug, skal ligeledes fjernes.

Tilpasning af disse områder til oplag af både og andre større genstande, vil kunne frigive plads omkring havnen og bidrage til et mere velordnet udtryk i området, som grænser op til bevaringsområdet ved kirken.

2

QAQITSISARNISSAMIK AAQQISSUUSSAANEQ

Aalisarnermi atortut pigisallu assigiinngitsukujuit ilioraarneqarsimasut ullumikkut initullutik pisut torersarneqaraluarpata Uummannami inuussutissarsiornermi umiarsualiveqarnermilu inissaq pitsaanerusumik atorluarneqalissagaluarpoq. Aaqqissuussaanngitsumik ilioraasoqarsimanera ullumikkut sumiiffiup tukappasissuuneranik misigisitsivoq.

Taamatut iliornissami kommuni siuttoralugu annertuumik suleqatigiittoqartariaqarpoq kiisalu torersuutitsinissamik aaqqissuussineq attatiinnarneqassappat siunissami suli annerusumik aamma iliuuseqartoqartariaqassaaq - paasititsiniaanerit ingerlanneqartuartariaqassapput imaluunniit illoqarfimmiut ukiumoortumik torersaaqatigiinnissaannut aaqqissuussioqartariaqartassalluni.

Sumiiffinni tamakkunani siunissami torersuutitsinissamut atuisut peqatigalugit aaqqiissuteqartoqartariaqassaaq, assersuutigalugu karsinik qaleriiaarsinnaasunik, nivinngaavinnik iteqqiviusinnaasunik atortunillu ilioraaviusinnaasunik queqartitsinerit pisariaqarsinnaallutik. Pingaartumik Kangerlunnguami pitsanngorsaataaqqajaqaat.

Umiarsualiviup avannaata kitaata tungaani qaarsut manissaraluaraanni umiarsualiveqarfimmi suliaasartunut annerusumik inissaqarfiulissagaluarpoq.

ORGANISERING AF OPLAG

Erhvervs- og havnearealerne i Uummannaq vil kunne udnyttes bedre, hvis der bliver ryddet op i oplag af fiskegrej og andet løsøre, som optager meget plads i dag. Det uorganiserede oplag medvirker desuden til at give en rodet oplevelse af området.

Dette vil kræve en stor, samlet indsats med kommunen i spidsen, og der er behov for yderligere fremtidige indsatser, hvis organiseringen skal holdes vedlige – i form af kampagner eller fælles events ifm. byernes årlige oprydningsdag.

For at holde orden i områderne fremadrettet skal der i samarbejde med brugerne findes holdbare løsninger, f.eks. kasser, der kan stables, stativer eller små skure til opbevaring af udstyr. Særligt ved "Smørhavnen" kunne det bidrage til en forbedring af forholdene.

Ved udjævning af havnens nordvestlige klippeknolde, ville der dertil kunne skabes ekstra plads til havnens aktiviteter.

3

SANAARTORFIGISSAANEQ

Sanaartorfigissaanikkut sumiiffiillu ilaasa allanngortiternerisigut umiarsualivimmut qanittuni inuussutissarsiutinik ingerlataqartunut pitsaasunik sumiiffissaqartitilissagaluarpoq.

Inuussutissarsiutinik ingerlatsinermi sumiiffik B05 Kangerlunnguup avannaatungaaniittoq illoqarfimmi inuussutissarsiutit anginerit hallersuaqarfigaluu ilioraavigalugulu atorpaat. Sumiiffimmi tamaani aamma periarfissaqaraluarpoq, kisiannili aqqusiornissamut allatigullu aqqusersuutissanut innaarsunnik qaartiterisoqarnissaa pisariaqassaaq.

B05-imi avannaata kitaata tungaani aqqusernup ungasinngisaani nunaminertaq alliallatsinneqarsinnaavoq. Nunaminertaq tamanna ullumikkut sunngiffimmi atugassatut immikkoortinneqarnikuuvoq taamatulli atorneqarani. Nunap immikkoortua tamanna kangimut E06-ip teknikkimut atugassatut immikkoortitaajunnaarsinneratigut inuussutissarsiornermut atorneqalersinnaavoq, tassami sumiiffik tamanna qatserutaasiviujunnaarnikuuvoq. Nunap immikkoortua tamanna manikannerpoq kiisalu B07-ip, B08-p aamma B10-p ilaasa inuussutissarsiornermut nunaminertatut atugassatut immikkoortinneqarsimasup siunertamulli atorneqanngitsunut sanilliullugu sanaartorfigissaruminarnerussaaq atoruminarnerullunilu.

BYGGEMODNING

Gennem byggemodning og ved ændringer af eksisterende delområder, kan der findes gode havnenære erhvervsarealer.

Erhvervsområde B05 nord for "Smørhavnen" er et af byens store erhvervsområder, der anvendes som entreprenørplads med haller og oplag. Der er restrummeligheder inden for området, men der er behov for sprængning af fjeld og etablering af adgangsveje og den nødvendige infrastruktur.

B05 kan udvides med et hjørne i områdets nordvestlige ende tæt ved vejen. Arealet er i dag udlagt til fritidsanlæg, men anvendes ikke dertil. Området kan dertil udvides mod øst ved en ændring af område E06 fra teknisk område til erhvervsområde, da området ikke længere anvendes til sprængstofdepot. Dette areal er forholdsvist plant og vurderes at være nemmere at byggemodne og mere anvendeligt end f.eks. delområderne B07, B08 og B10, som er uudnyttede erhvervsarealer.

4

NAPPARSIMMAVIUP KANGIATA TUNGAANI AQQUTIT

Inuussutissarsiutinut atugassatut nunap immikkoortuini B01 aamma B03 Uummannap pingaarnertut umiarsualiveqarfigaa talittarfeqarfigalugu, aalisakkeriveqarfigalugu quersuaqarfigalugulu. Qanittukkunni talittarfik allilerneqangaatsiarnikuuvoq kiisalu inuussutissarsiornermut sanaartorfissat nutaat pilersinneqarnikuupput.

Umiarsualiveqarfimmi nunniortoqarnissaanik uummannarmiut kissaateqarput. Namminersorlutik Oqartussat 2019-imi nalilersuinerminni oqaaseqaasiornikuupput, taaneqarporlu nunniortoqaraluarpat nunniugaq tassaarsuaqarnissaanut illersuutaangaarnavianngitsoq umiarsualiviullu sikuusarneranut sivitsorsaataanngissassasoq, taamaattumillu nunniornissaq imatut innersuussutigineqanngilaq. Napparsimmaviup tungaani nunniortoqaraluarpat qeqertannguamut aqqusiortoqarsinnaassagaluarpoq qeqertannguarlu inuussutissarsiornermut atugassamik annertuumik inissaqartitsissagaluarpoq.

ADGANGSVEJ TIL ØEN ØST FOR SYGEHUSET

Erhvervsområde B01 og B03 omfatter tilsammen det primære havneområde i Uummannaq med anløbskaj, fiskefabrikker og pakhuse. Der er for nyligt etableret en større udvidelse af kajanlægget, og der er udlagt nye byggefelter til erhvervsformål.

Der er lokalt et ønske om anlæg af læmoler ved haven. Selvstyret har udarbejdet et analysenotat i 2019, som konkluderer, at læmoler vil beskytte dårligt mod tsunamier og medfører stor risiko for at forlænge perioden med is i havnen, hvorfor det ikke er en generel anbefaling at anlægge læmolerne. Ud for sygehuset vil en læmole dog kunne skabe forbindelse til øen ud for havnen, som derved kunne udgøre et betydeligt areal til erhvervsformål.

ROYAL ARCTIC
OU4700

5

AQQUTIT

Umiatsiaararorsortut immamut aqqarfissarinnerunissaannut umiarsualivik Uummannallu Kangerlunngua suli amerlanerusunik puttasulersorneqassaaq.

Takornarialerisut takornarianut niusarfissamik issoraasarfissamillu isumannaannerusumik pisariaqartitsipput. Ullumikkut puttasumut taarsiullugu majuartarfiit tinittarneranut ulittarneranullu nalimmassarsinnaasut pitsanngorsaataaqqajaqaat.

ADGANGSFORHOLD

For at skabe bedre adgang til havet for jollefiskere skal havnen og "Smørhavnen" opgraderes med flere pontonbroer.

Turistoperatørerne har behov for sikker af- og påstigning for at kunne tage turister på sejlture. En stor forbedring vil være etablering af en tidevandstrappe i stedet for den pontonbro som anvendes i dag.

6

PILATTARFIK

Uummannami umiarsualivimmi nutaamik aalisakkeriviliortoqarnerani uummannarmiut piniartut pilattarfitoqartik pilaffigisinnaajunnaarnikuuaat.

Uummannarmiut qilalugarniartarnerat piniarnermik inuussutissarsiutilinnut isertitassanut pingaarutilerujussuuvoq kulturikkullu pingaaruteqaqaluni. Taamaammat pilattarfissamik nutaamik peqalernissaa pisariaqartinneqarpoq.

Umiatsianut pitsaanerusunik avalattaasersuisinnaanikkut sipililiinikkullu Kangerloqqissumi qilalukkanut pilattarfilertoqarsinnaavoq kiisalu talittarfiliorneqarsinnaallunilu. Illoqarfiup Kangerloqqissup kitaanut ineriartortinnerani aqqusinilersuinikkut tikikkuminarsarneqarsinnaavoq.

FLÆNSESTED

Anlæggelsen af en ny fiskefabrik på havnen i Uummannaq, har betydet at de lokale fangere forhindres i at benytte deres traditionelle flænsested til partering af havpattedyr.

Hvalfangst udgør et vigtigt indtjeningsgrundlag for Uummannaqs små erhvervsdrivende og er af stor kulturel betydning. Der er derfor behov for at etablere et nyt flænsested.

Ved at etablere bedre muligheder for forankring af både og opstille mekanisk spil til at hale hvaler ind kan Spraglebugten indrettes som et nyt velegnet flænsested og havneområde. I takt med at byen udvikles mod vest ved Spraglebugten, kan en ny vejforbindelse gøre området mere tilgængeligt.

7

UMIATSIAAQQANUT SANNAVIK NEQITSERSORTARFILLU

Uummannami aalisartut umiatsiaaqqanut sannavissaaleqipput illullu iluani neqitsersorfissaaleqillutik. Neqitsersorfiusinnaavoq Uummannap Kangerlunnguamiitillaqquneqarpoq umiarsualivimmilu B-20 sannavitoqaq umiatsiaaqqanut sannavinngortinniarneqarsinnaalluni.

Sannavik atorneqanngilaq pisoqaangamili pitsaanerpaanani. Sannaviup aaqqissorlugu umiatsiaaqqanut sannavinngortinneqarsinnaaneranut periarfissat misissorneqartariaqarput. Sannavitoqaq iluarsaanneqaraluaruni umiarsualivimmi takussunarunnaassagaluarpoq.

JOLLEVÆRKSTED OG AGNESTED

Fiskerne i Uummannaq mangler et jolleværksted og et agnested, hvor man indendørs kan sætte madding på kroge. Agnestedet ønskes opført ved "Smørhavnen", og B-20, det gamle værksted ved havnen kan muligvis danne udgangspunkt for jolleværkstedet.

Bygningen står tom, men er i en dårlig stand. Det bør undersøges om bygningen er egnet til istandsættelse og anvendelse som jolleværksted. Det vil desuden bidrage til en forskønnelse af havnen, hvis bygningen istandsættes.

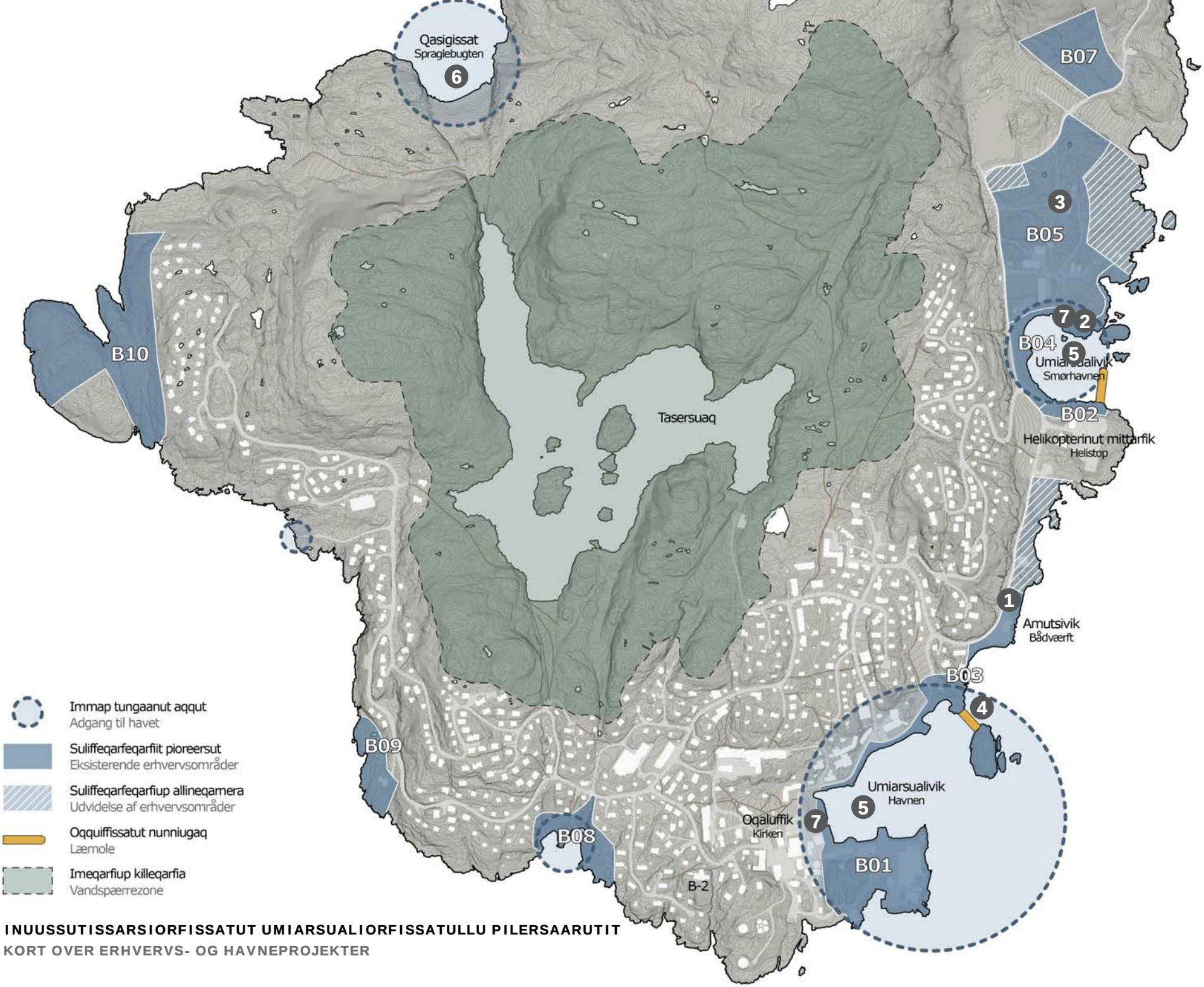

INUUSSUTISSARSIORFISSATUT UMIARSUALIORFISSATULLU PILERSAARUTIT

KORT OVER ERHVERVS- OG HAVNEPROJEKTER

KULTURIP ILUANI SUNNGIFFINNULLU TUNGASUNIUT SULINIUTIT

KULTUR- OG FRITIDSPROJEKTER

Uummannap illoqarfiani suliniutissanik periarfissarsiuussinissarlu amigaataapput, suliniutit innuttaasut naapittarfigisinnaasaat, aqquserniaaqqat kiisalu kultureqarnermut, kulturikkut kingornussanut illoqarfiullu uummaarissuutinnissanut suliniutinik amigaateqartoqarluni.

Ilulissani mittarfiup allineratigut Uummannap takornariagassatut nukittorsarneqarnissaa pisariaqartinneqarpoq taamalu ililluni Uummannami takornariaqarneq inerisarneqarsinnaalluni.

Uummannaq by har potentiale for en række projekter og tiltag, som kan være til gavn for byens borgere ved at styrke mødesteder, stiforbindelser og områder, der understøtter kultur, kulturarv og byliv.

Med den kommende lufthavnsudvidelse i Ilulissat er der også behov for at styrke Uummannaq som turistdestination, så turismeerhvervet kan vokse i Uummannaq-distriktet.

8

PIUJUARTITSINEQ KULTURIKKULLU OQALUTTUARISAANEQ

Uummannami kulturikkut oqaluttuarisaanikkut assigiinngitsunik takussutissaqarpoq, tamakkulu illoqarfiup oqaluttuarisaaneranik ineriartorsimaneranillu saqqummiussaqarnissamut iluaqutigineqarsinnaapput. Tamakku takussutissat tassaapput kalaallit inuunerup ingerlanerani illulioriaaseqarsimanerinik angerlarsimaffeqartarsimanerinillu takussutissaasut, soorluttaaq oqaluffiup ujaraasup, illut issumik ujaqqanillu qammakkat, anartarfiit puussiartaannut ilioraaviit, anartarfeqarfiusimasut taamaqataallu allat ulluinnarni inuunerup qanoq ingerlasimaneranik takussutissaasut. Pinngortitaq nammineerluni aamma kulturikkut oqaluttuarisaanermut peqartitsivoq, assersuutigiinnarlugu ujarassuaq pituttorfiujuartarsimasoq allanullu pituffiusarsimasoq.

Kulturikkut oqaluttuarisaanermut takussitissat piujuaannartinneqarnissaat pingaaruteqarpoq. Kulturikkut oqaluttuarisaanerup sumiiffimmi kinaassutsimik illoqarfiullu kiisalu innuttaasa kinguaariit ingerlanerini qanoq ineriartorsimanerat takussutissaqartissinnaavaa. Kulturikkullu oqaluttuarisaaneq aamma atorlugu Uummannap immikkuullarequtaa oqaluttuassartaalu atorlugit takornarianut orniginarsaataasinnaapput.

BEVARING OG KULTURHISTORIE

I Uummannaq findes en række kulturhistoriske spor, som alle er med til at formidle Uummannaqs historie og udvikling. Disse spor består blandt andet af boliger i typisk grønlandsk byggeskik, der fortæller om hvordan man har boet og bygget gennem tiden, mens stenkirken, tørvehytter, de små skure til toiletposerne, fælles latriner og lignende formidler, hvordan hverdagen og livets gang har været. Også naturelementer kan udgøre kulturhistoriske elementer, eksempelvis den sten, der altid blev brugt til fortøjring, osv.

Bevaring af de kulturhistoriske spor er vigtig. Kulturhistorien kan hjælpe med at sikre den lokale identitet og synliggøre hvordan byen og dens indbyggere er udviklet gennem generationer. Derudover hjælper kulturhistorien med at formidle og styrke Uummannaqs særpræg og historie, hvilket kan udnyttes aktivt til at skabe et attraktivt turistmål.

9

OQALUFFIUP EQQAANI OQALUTTUARISAANERMUT TUNNGASUT

Uummannap oqaluffia 1934-mi ujaqqanik Uummannameersunit granitsinik kipparissunngorlugit ikuttakkanit sanaajuvoq. Oqaluffik nunatsinni oqaluffinni ujaqqanit sanaajusuni anginernit kisiartaavoq 1998-imilu allannguttaalineqartussanngortinneqarluni.

Oqaluffik illoqarfiup qeqqaniippoq pissusissamisuuginnartumillu katersuuffiusarluni. Oqaluffik ivigaqarnersamik ungaluneqarsimavoq umiarsualiuvullu tungaanut sivingaarluni. Tamaani allanngutsaalisariaqavissunik issunik ujaqqanillu illoqarpoq, pinnguartarfinnguaqarluni oqaluffiullu avannaatat tungaani innaarsunnguami niisimaap allakkanut nakkartitsivia ippoq. Sumiiffik tamanna illoqarfiup qiterpasissuaniikkami kulturikkullu oqaluttuarisaanermut takussitissaqarluni illoqarfiup immikkoortua tamanna atorluarneqarsinnaavoq pingaarutilinnullu atorneqarsinnaalluni.

Sumiiffik tamanna ataatsimut pilersaarusiorfigineqarsinnaavoq qanorlu aaqqissuisoqarsinnaanersoq kiisalu aalajangersimasumik sanaartorneqarsinnaasut inissikkallarneqarsinnaasullu misissorneqarsinnaallutik. Sumiiffiup atornissaanut siunnersuutigineqarsinnaapput niuffatsitsinermi atorneqarsinaasunut, katersuuffiusinnaasunut allagartanillu illut pillugit paasissutissanik imalinnik inissiinissamut pilersitsinissaq siunnersuutigineqarsinnaavoq.

HISTORISK OMRÅDE VED KIRKEN

Uummannaqs kirke blev opført i 1934 af granitkvadre, der blev hugget på stedet. Kirken er den eneste større stenkirke i Grønland, og den blev fredet i 1998.

Kirken ligger helt centralt i byen på et naturligt samlingspunkt. Rundt om kirken ligger et åbent areal med græseng, som skråner let ned mod havnen. Der ligger to bevaringsværdige tørvehytter, en lille legeplads og nord for kirken op mod en fjeldskråning er Julemandens postkasse placeret. Med den centrale placering i byen og de kulturhistoriske spor, vil det være naturligt at aktivere og vitalisere området.

Der kan udarbejdes en helhedsplan for pladsen, hvor der undersøges indretningsmuligheder med såvel fast inventar som midlertidige konstruktioner. Som forslag til områdets anvendelse kan nævnes markedsplads, faciliteter til samlinger og info-skilte med fortællinger om bygningernes historier.

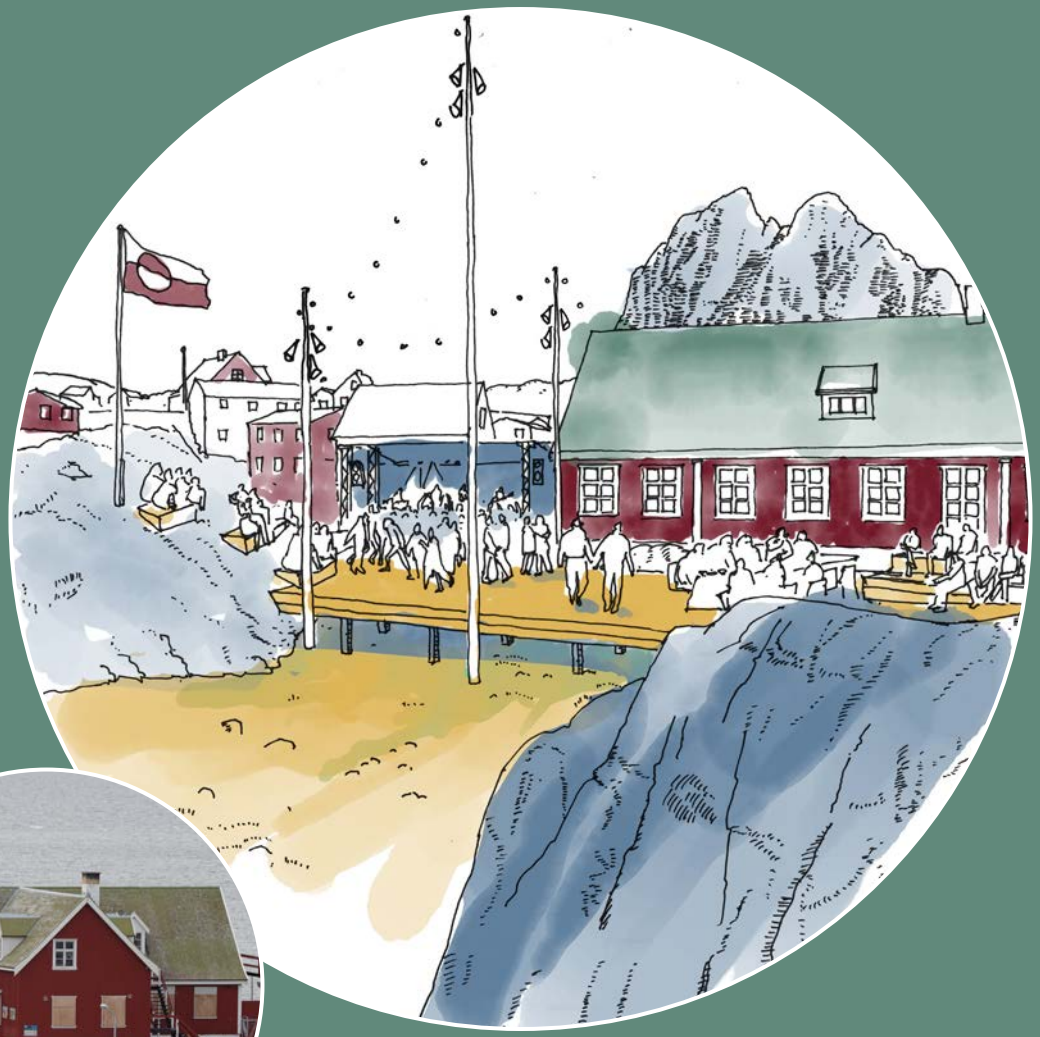

10

ILLUT ERIAGINARTUT, B-2

Uummannaq illoqarfiuvoq eriaginartunik pisoqqanillu amerlasuunik illulik, tamakkulu tamangajammik umiarsualiveqarfiup oqaluffiullu eqqaaneerratsiterput. Illut takussutissaasut illoqarfiup oqaluttuassartaanik oqaluttuartuupput kulturikkullu pingaaruteqarlutik, tamakkulu pigiinnarneqassappata illut aserfallatsaalineqarnissaat pingaaruteqarpoq. Tamannalu aatsaat qulakkeerneqarsinnaavoq illut siunertalimmik piginerisigut atorneqarnerisigullu.

Illut eriagisariallit ilagaat meeqqanut sanatoriatoqaq B-2 1926-meersoq. Illu taanna kingusinnerusukkut atuareernerup kingorna ornittakkanut atorneqarnikuuvoq maannakkulli ukiut qulit missaanni atorneqarani uninngaannarsimalerluni. Illu annertuumik nutarsaraluaraanni ullumikkut Uummannami ingerlatanut sumiiffissaaleqissuneqartunut atorluarneqarnissaminik periarfissaqaraluarpoq. Kissaatigineqarput meeqqat atuareeraangamik ornittagaqartinneqarnissaat, innuttaasut illoqarnissaa, kutlurtikkut illoqarnissaa takornarianullu paasissutissiisarfeqarnissaa. Illup silataa assigiinngitsunik sammisaqartitsinissamut aamma periarfissaqarluarpoq, soorlu aasaanerani takutitsinernut silamilu nipilersornernut.

Meeqqanut sanatoriatoqqap atoqqilerneratigut illoqarfiup qeqqani katersuffiulluarsinnaagaluarpoq.

BEVARINGSVÆRDIGE BYGNINGER, B-2

Uummannaq er en by med mange ældre, bevaringsværdige bygninger, som næsten alle er beliggende i området omkring havnen og kirken. Bygningerne er spor, der fortæller om byens historie, og har kulturhistorisk værdi, men hvis denne skal bevares er det vigtigt at bygningerne holdes ved lige. Dette sikres bedst ved at de har et formål og bliver brugt.

En af de bevaringsværdige bygninger er det gamle børnesanatorium, B-2, fra 1926. Bygningen har også senere været brugt som fritidshjem, men har stået tom i ca. 10 år. Hvis bygningen får en gennemgribende renovering, har den et stort potentiale for at rumme funktioner, som Uummannaq mangler i dag. Der er ønsker om fritidsklub for børn og unge, medborgerhus, kulturhus og turistinformation. Der er også gode muligheder for at udnytte bygningens udenomsarealer til rekreative formål, som f.eks. opvisninger eller udendørs koncerter om sommeren

Ved at reaktivere det gamle Børnesanatorium kan bygningen blive et stærkt samlingspunkt i en central del af byen.

11

KUSASSAATINIK QULLILERSUINEQ

Uummannaq 8. novemberimiit 4. februarip tungaanut kaperlattarpoq. Kaperlaap nalaani sumiiffiit ilaat saniliusunut akornutanngitsumik qullernik kusanartunik qinngornilinnik pilersuinikkut qaamanermik nersorinnissutitut kusassaataalluarsinnaapput. Taamatut suliaqartoqassappat juullikkunni qaammaqqutinik kusassaasersuisarnermut tapertaalluarsinnaapput. Uummannaq innaarsoqartiterpoq, tamakkulu qullernut kusassaasianut illoqarfiullu ilaanni kusanartuliatut atorluarneqarsinnaallutik.

LYSKUNST

Der er mørketid i Uummannaq fra 8. november til 4. februar. I den periode kan lyskunst på udvalgte steder, hvor det ikke generer naboer, skabe smukke og spektakulære hyldester til lyset. Et sådant projekt bygger videre på den eksisterende kultur og glæde ved at pynte husene med lys omkring juletid. Uummannaq har flere lodrette fjeldsider, som kan være egnede til montering af lyskunst, ligesom særlige steder i byen kan fremhæves med lyskunst.

12

SILAMI SUMIIFFIUSINNAASUT

Uummannaq issittumiippoq aperpiarneq siallerpiarnerlu ajorluni ukiumullu tupinnaannartumik ullorpassuarni seqinnertarfiusoq (nal. ak. 2000 miss.). Silami sumiiffiusinnaasunik pilersitsinikkut pitsanngorsaanikkullu sunngiffimmi silamiffiusinnaasunik pitsanngorsaataaqqajaqaaq.

Illoqarfimmi pinnguartarfiiit arlallit iluarsaattariaapput. Sumiiffiit ilaanni katersuuffiusinnaasunik sumiiffiusinnaasunillu pilersitsisoqarsinnaavoq, issiavilersuisoqarsinnaalluni, siaasaasarfiliortoqarsinnaalluni kiisalu arsaattarfiup eqqaani timigissarnermut atugassanik aamma pilersitsisoqarsinnaalluni.

UDENDØRS OPHOLDSPLADSER

Uummannaq har et arktisk kystklima med lav nedbørsmængde og bemærkelsesværdigt mange årlige solskinstimer (ca. 2000). Etablering og forbedringer af udendørs faciliteter kan forbedre kvaliteten af det udendørs fritidsliv.

Flere af byens eksisterende legepladser har behov for en renovering. På udvalgte steder kan etableres nye pladser som samlingspunkter med opholdsmuligheder, bænke og grill og der kan etableres faciliteter med fitnessredskaber f.eks. i nærheden af fodboldbanen.

13

TAKORNARIANIT ORNIGARNEQAATIT

Uummannaq qanga takornarianit ornigarluarneqartarnikuuvoq illoqarfiullu tikeraarnerani misigisassaqarluartarnikuulluni. Ilulissani Uummannap kujataani 170 km-iinnarmik kujatsigisumi imarpik qulaallugu mittarfittaarpat illoqarfimmi takornariaqarnerup inerisarneqarsinnaanera periarfissaavoq.

Uummannap sulluani oqaluttuarisaanermik oqaluttuarfiusumik Uummannami katersugaasiveqarpoq nakorsallu illorsuatoqaani niisimaaq allaffeqarpoq kiisalu tamanit alakkarneqarsinnaasunngortinneqarsinnaasunik pisoqqanik illoqartiterluni. Uummannap sulluata oqaluttuassartaanik oqaluttuartunik ornigarneqarsinnaasunik allanik pilersitsiortortoqarsinnaavoq. Piniarnermut aalisarnermullu katersuuffiliortoqarsinnaavoq kiisalu Uummannap sulluata nunataanik naasuinillu oqaluttuartussanik pinngortitamut tunngasutigut sullissiviliortoqarsinnaalluni. Tamakku saniatigut Uummannap Sulluani nunap immiikkuullarequtaanut tunngatillugu paasissutissiivissamik imaluunniit silap pissusaanut tunngatillugu paasissutissiiviusinnaasumik pilersitsisoqarsinnaavoq, tassami 2017-imi Karrani nunap nakkaaneratigut tassaarsuaqareernerata kingorna nuna maannakkut misissorluarneqartut ilagaat.

TURISTATTRAKTION

Uummannaq har tidligere været en attraktiv turistdestination med muligheder for en lang række autentiske oplevelser for besøgende til byen. Med etableringen af den nye atlant lufthavn i Ilulissat kun ca. 170 km syd for Uummannaq, vil der åbnes mulighed for en videreudvikling af turismepotentialet i byen.

I Uummannaq er et museum, der fortæller om områdets historie, samt julemandens kontor i det gamle lægehus og enkelte historiske bygninger, der kan åbnes for offentligheden. Der er potentiale for yderligere attraktioner der fortæller om områdets kultur. Det kunne eksempelvis være et fangst- og fiskericenter eller et naturcenter, der formidler områdets geologi, flora og fauna. Dertil er der store potentialer i formidlingen af områdets særlige geologi eller klimaforskning, der er et meget aktuelt emne i området efter flodbølgen i 2017 som følge af et enormt jordskred i Karratfjorden.

14

INUINNAAT AQQUTISSAAT

Uummannami biileqarluarpoq aammali pisuinnaat amerlasarput. Illoqarfik busseqarpoq kisiannili taxarniartarneq killeqarluni.

Illoqarfimmi sumi tamaani pisuinnarnut qaninnikkoortarfippassuaqarpoq majuartarfippassuaqarlunilu, pisuinnarlunili aqqutit isorartusinnaapput ilaatigullu aqqulluttarlutik ilaallu navianalaarsinnaasarlutik.

Pisuinnaat aqqutaat illoqarfimmi ataqatigiinnerusumik aaqqissorneqarsinnaapput taamalu ililluni illoqarfiup isuaniit isuanukarniaraanni aqqutissat qaninnerusunngortinneqarsinnaallutik kiisalu ilutigitillugu illoqarfiup qeqqanut aqqutissaqqissuliorneqarsinnaalluni aqqutaanilu uninngaartarfiliortitertoqarsinnaalluni.

Illoqarfikkoorfissat ataqatigiissarneqarnerusinnaapput majuartarfiliornikkut ikaartarfilornikkullu kiisalu isumannaannerusumik ingerlanissamut qaammaqqusersuisoqarsinnaalluni allatullu isumannaannerusumik pinissamut aaqqissuisoqarsinnaalluni. Pisulluni ingerlavissat orniginarnerusunngorsarneqarsinnaapput issiaartarfilersuinikkut sammisassaqartitsinikkullu, assersuutigalugu isikkivillit qinngusersorneqarsinnaallutik.

Illoqarfiup avannamut kitaaniittumut Niisimaap Illuanut aqqut pitsanngorsaavigineqarsinnaavoq aqqullunnerit najummineqarsinnaasunik allunaasalersorlugit aqqullunnerpaallu majuartarfilersornerisigut.

FODGÆNGERFORBINDELSE

Der findes en del biler i Uummannaq, men for mange foregår færdslen til fods. Byen har også en bybus og der er begrænsede muligheder for at tage taxa.

Der er utallige smutveje og trapper for fodgængere, som binder byen sammen på kryds og tværs, men vejen til fods kan alligevel føles lang og besværlig og nogle steder usikker.

For at forbedre fodgængerforhold skal der fokuseres på en sammenhængende forbindelse igennem byen, som fysisk og mentalt forkorter den lange vej fra den ene ende til den anden og samtidig forbinder til centrum og andre vigtige rekreative 'spots' undervejs.

Forbindelsen igennem byen kan styrkes ved at etablere trapper og gangbroer og forbedre belysningen og andre tryghedsskabende foranstaltninger. Derudover kan gåturen gøres mere attraktiv med hvilesteder, som f.eks. bænke undervejs eller aktiviteter, som f.eks. udsigtskikkerter.

Vandrestien til Julemandens Hytte, som ligger nordvest for byen, kan også forbedres med f.eks. reb til at holde i eller trapper på de mest ufremkommelige steder.

KULTOORIKKUT SUNNGIFFIMMILU SAMMISASSAQARTITSIVIIT

KORT OVER KULTUR- OG FRITIDSPROJEKTER

QITERISAQARFINNIK INERIARTORTITSINEQ
UDVIKLING AF CENTEROMRÅDER

Qiterisaqarfiit tassaapput pisiniarfinnut, neriniartarfinnut, akunnittarfinnut, tamanut atugassianut assingisaanullu kiisalu inissiaqarfissatut atugassaatinneqartut. Qiterisaqarfiit illoqarfiup qeqqani niuernermik kiffartuussinermillu ingerlatsinermik periarfissaqarnissaannik qulakkeerinnittuusarput. Qiterisaqarfiit aamma sumiiffimmi pilersuinissamut illoqarfiillu kateriffeqarnissaannut qulakkeerinnittussaapput tamaanilu atorfeqarfinnik ulluinnarnilu nioqqutissanik pisiniarfeqarnissamut peqartoqarnissaanik periarfissaqarfiusarluni.

Uummannap maannakkut eqiteruffia oqaluffiup eqqaani eriagisarialinnik peqartiterpoq, pisiniarfeqarluni atuarfeqarlunilu, tamakkulu eriagisarialinnut malittarisassat malillugit sapinngisaq tamaat angissusilersorneqarsimallutik. Qiterisaqarfiit ilagaat timersortarfiup eqqaata tungaa kiisalu atuartunut angerlarsimaffiup meeqqanullu angerlarsimaffiup eqqaat annikinnerusut. Illoqarfiup avannaata kitaata tungaani annikinnerusumik eqiteruffeqarpoq tamaani qanittumi meeqqanut paaqqinnittarfiliortoqarnikuulluni pisiniarfiliortoqarnikuuullunilu.

Uummannaq ullumikkut imatut akunnittarfeqanngilaq. Namminersortut unnuiffissaqartitsilaartarput suliffeqarfiillu ilai aamma inissaqartitsilaartarlutik. Eqiteruffiit annikittuinnarnik sanaartorfissartaqarput ilaannaalu akunnittarfiliorfigissallugit allatullu unnuisarfiliorfigissallugit piukkunnartarlutik. Taamaattumik takornarialerinermik suliaqaraanni unnuisarfissanik nutaanik pilersitsinissaq killeqarpoq.

Centerområder er områder, som må anvendes til butikker, restauranter, hoteller, fælles funktioner o.lign. samt boliger. Centerområderne skal således sikre mulighed for udvikling af en levende bykerne med handelsmuligheder og serviceerhverv. Dertil skal centerområderne sikre lokal forsyningsmulighed og samlingspunkter i bykvartererne, med mulighed for placering af institutioner og dagligvarebutikker.

Uummannaqs nuværende centerområder omfatter bevaringsområdet omkring kirken, butikken og skolen, som er fuldt udbygget og grundet bevaringsværdien er underlagt visse hensyn. Derudover er centerområdet omkring hallen og to mindre områder ved elevhjemmet og ved børnehjemmet. I den nordvestlige del af byen er dertil et mindre centerområde, hvor der for nyligt er opført en daginstitution og en dagligvarebutik.

Uummannaq har i dag ingen deciderede hoteller. Der er begrænsede overnatningsmuligheder hos private og virksomheders mindre indkvarteringer. Der er kun få ledige byggefelter i centerområderne, der ikke alle er egnede til hotelvirksomheder og anden overnatning. Derfor kan det som turistoperatør være vanskeligt at etablere nye overnatningsmuligheder.

15

SUMIIFFINNI NAJUGAQARFIIT EQITERUFFINNGORTINNERAT

Illoqarfimmi nutaanik eqiteruffiusinnaasunik pilersitsinissamut periarfissiinissamut A04-mi aamma A09-mi illuliaareersimasut. Titus Johansenip Aqqutaata qanitaaniittut eqiteruffiliarineqarsinnaapput.

Sumiiffiit taakku illoqarfiup qeqqani eqiteriuffioreersunut aqqutissaqarpoq. Inissiat saniatigut sumiiffiit taakku ullumikkut qatserisartoqarfiupput paaqqinnittarfeqarfiullutillu.

Illoqarfiup isikkulersornissaanut pilersaarut naapertorlugu sumiiffiit tamakku allilernissaanut periarfissat quppersakkami kingusinnerusukkut takuneqarsinnaapput.

FRA BOLIGOMRÅDE TIL CENTEROMRÅDE

For at udvide mulighederne for etablering af nye centerfunktioner i den eksisterende by, kan de nuværende boligområder, nær Titus Johansenip Aqqutaa, A04 og A09 konverteres til centerområder.

Områderne forbinder de eksisterende centerområder med bymidten. Udover boliger rummer områderne i dag også fælles funktioner som brandstation og institutioner.

Derudover kan findes muligheder ved udlæg af nye områder jf. strukturplanen for byudvikling på nye arealer senere i hæftet.

16

NAJUGAQARFISSATUT INISSIFFISSANUT NUNAMINERTAT

Illoqarfimmi unnuisarfiusinnaasunik amerlanerusunik pilersitsisoqarnissaanik pisariaqartitsisoqarpoq.

Maannakkut C06-ip ilaa akunnittarfittut sanaartorfigineqarsinnaavoq, tamannali illoqarfimmi takornarialerisunit sanaatorfigineqarnissaa orniginеqarsimanngilaq. Taamaattumik akunnittarfiliorfiusinnaasunik imaluunniit takornarianut illuaraliorfigineqarsinnaasunik nunarminertanik pisariaqartitsisoqarpoq.

Assersuutigalugu Tasersuup killeqarfimmiit C05-ip ilaanut nutaanik sanaartorfissartaqarpoq - tamannalu illoqarfimmi nutaanik sanaartorfissatut quppersakkami taaneqartuni isikkulersuinissamut pilersaarummiipput. Illoqarfiup avannaata tungaani nutaartaani A12-imi kangimut sumiiffinnik atunngitsoqarpoq.

Illoqarfimmi illut ilaasa isaternerisigut atorneqarnerisaluunniit allanngortinnerisigut takornarianut unnuisarfiliornissamut nunaminertanik pissaqartoqalissagaluarpoq. Umiarsualiviup eqqaa, qulimiguulinnut mittarfiup eqqaa illoqarfittoqqamilu sumiiffiit ilai piukkunnarluinnaraluarput.

AREALER TIL INDKVARTERING

Der er behov for at skabe flere muligheder for overnatning i byen.

Der findes i dag et ledigt byggefelt til hotel i delområde C06, dette har dog ikke været attraktivt for de lokale turistoperatører. Der er derfor behov for at finde yderligere arealer til opførelse af hoteller eller turisthytter.

Der er eksempelvis et område mellem vandspærrezonen omkring Tasersuaq søen og delområde C05, som kan udnyttes ved udlæg af nye byggefelter – dette indgår i strukturplanen for nye byudlæg senere i hæftet. Nord for delområde A12 i den nybyggede del af byen mod øst er også mulige friarealer.

Arealer til indkvartering af turister kan dertil frigøres ved nedrivning eller ændret anvendelse af bebyggelse i den eksisterende by. Placeringer nær havn, helistop og den gamle bydel vil være fordelagtige til dette.

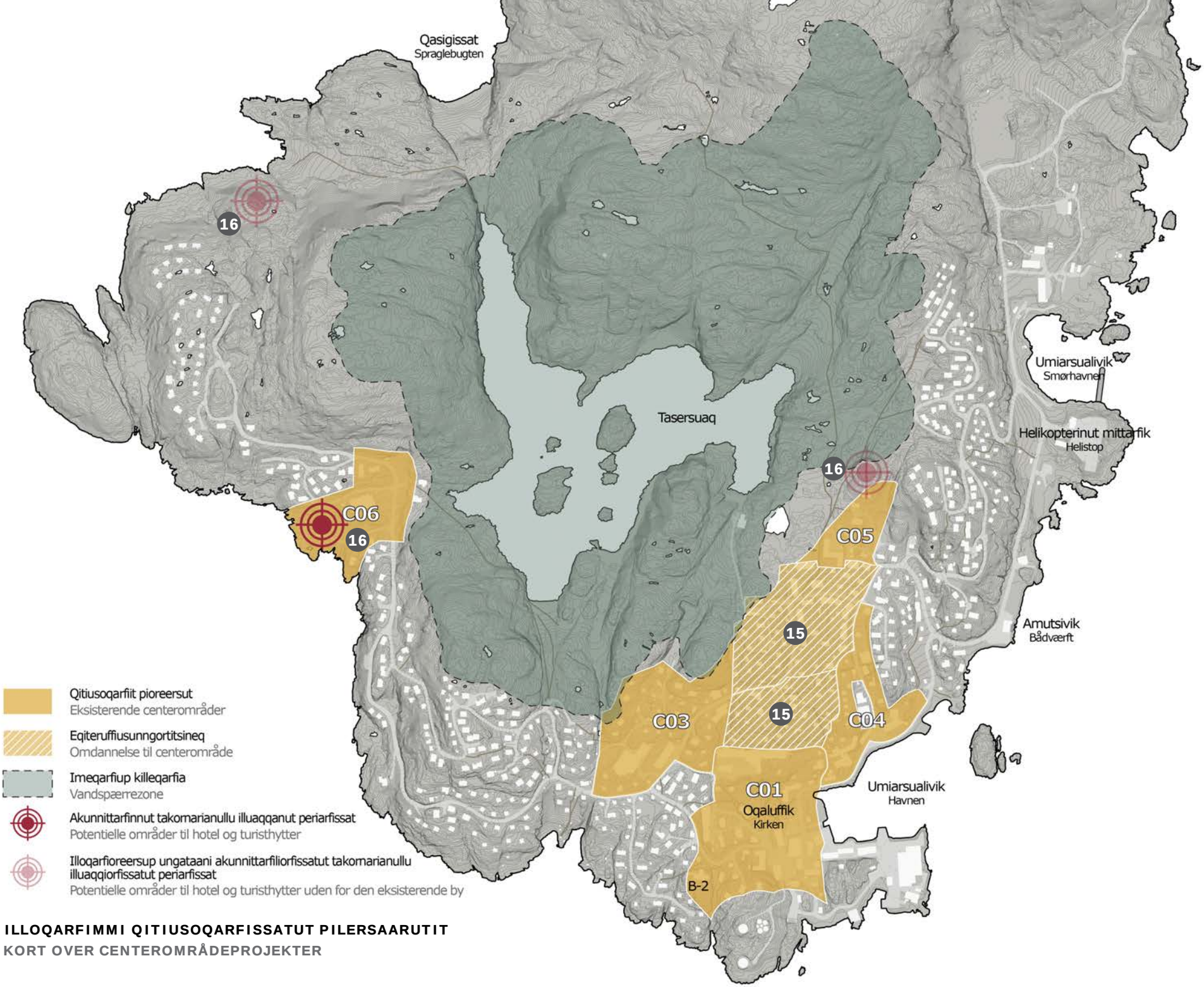

ILLOQARFIMMI QITIUSOQARFISSATUT PILERSAARUTIT

KORT OVER CENTEROMRÅDEPROJEKTER

INISSIANIK NAJUGAQARFINNI INERIARTORITSINEQ
UDVIKLING AF BOLIGOMRÅDER

Ukiuni aggersuni illoqarfiup innuttaqqortusiartornissaa ilutigalugu Uummannami inissialiornissamik pisariaqartitsinermi qulakkeerinninnissaq pisariaqaleriartussaaq.

Illoqarfimmi illut inissiat amerlanersaat ilaqutariinnut illuusarput nunatsinnilu sumiiffippassuit assiginagit Uummannami 1960-ikkunni 70-ikkunnilu sanaartukkanik blokkersuaqartitinngilaq.

Med et fortsat stigende befolkningsgrundlag, er der også i de kommende år behov for at sikre byggemuligheder til boliger i Uummannaq.

Hovedparten af de eksisterende boliger i byen udgøres af enfamiliehuse og i modsætning til flere andre grønlandske byer indeholder Uummannaq kun ganske få etageejendomme og ingen af 1960ernes og -70ernes større blokbebyggelser.

17

ISATERINEQ AKULIKINNERUSUMILLU SANAARTORNEQ

Uummannami illoqarfiup ineriartortinnissaanut siunissamut pilersaarummi akulikinnerusumik sanaartorsinnaaneq pingaarnertut tunngavigineqartariaqarpoq. Illoqarfik maannakkut siammasilluni illoqarfiup qeqqanut ungasitsiterpoq, tamannalu innuttaanut biileqanngitsunut ingerlavissanut isorartutsisarpoq.

Maannakkut illoqarfioreersumi siunissami inissianik sanaartornikkut illoqarfiup qeqqanut qaninnerutitsissaaq kiisalu innuttaasunut takornarianullu pinngortitamut qanittumeerusuttunut periarfissaqalissalluni.

Aqquserniornikkut, nunagissaanikkut allatullu sanaartorfigissaanikkut suliaqarnissaq assut akisussaaq, taamaattumik illoqarfimmi maannakkut illut pioreersut qanoq periarfissaqartitsinersut aningaasaqarneq eqqarsaatigalugu misissugassaqqillutik.

Maannakkulli illoqarfioreersumi imeqarfimmullu killeqarfik sanaaartorfigissallugit killeqarpoq kiisalu nunap nammineerluni aqqullunnera killileereerluni. Illoqarfimmili sumiiffiit ataasiakkaat piukkunnartunik nunaminertaqartiterput.

Illut pisoqqat illoqarfiup qiterpasissuanniittut inoqanngillat atorneqaratillu. Tamakku nutarterneqarsinnaalluarput imaluunniit illut nunaminertani sanaartorfissani piukkunnartuniittut piiariarlugit nutaanik sanaartortoqarsinnaalluni.

NEDRIVNING OG FORTÆTNING

Den fremtidige planlægning og byudvikling i Uummannaq bør først og fremmest basere sig på fortætning. Byen er allerede strakt over en lang kystlinje med decentrale bydele, hvilket giver lang transport til centrum for borgere uden bil.

Ved at etablere fremtidig beboelse i den eksisterende by, sikres kortere afstande til bykernen og samtidig friholdes rekreative områder til gavn for borgere og turister, der ønsker at benytte den omkringliggende natur.

Anlæg af veje, terrænregulering og anden byggemodning er om¬kostningstungt og det giver derfor også økonomisk mening at se på mulighederne for at udnytte de eksisterende by- og boligområder bedre og mere effektivt.

Der er dog meget begrænsede byggemuligheder i den eksisterende by hvor både vandspærrezonen og det kuperede terræn sætter sine begrænsninger. Men enkelte steder i og omkring byen er det muligt at finde egnede arealer.

Flere af de ældre og centralt placerede boligområder er kendetegnet ved mange forladte og ubeboelige bygninger. Disse kan med fordel renoveres eller saneres for at gøre plads til ny bebyggelse på attraktive placeringer.

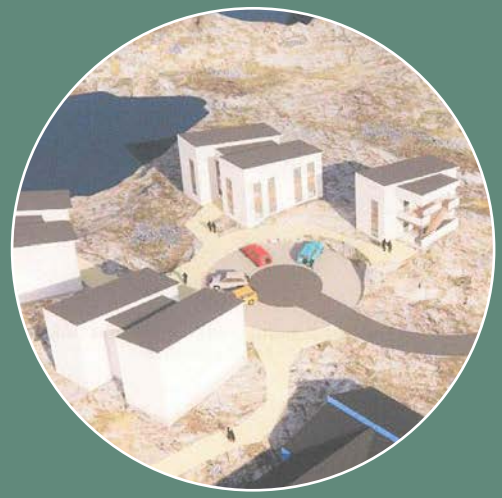

18

INISSIAT ASSIGIINNGITSUT AKULERIIT

Uummannami illut tallimaagaangata sisamat ilaqutariinnut illuusarput. Uigulukuttunik inissiaqarpoq ikittuinnarnillu inissiaqarluni. Inuttaasunut ilaqutariinnullu najugassaqartitsiniarnerup qulakkeernissaanut inissianik assigiinngiiaarnerusunik neqerooruteqarsinnaaneq pisariaqartinneqarpoq.

Ilaatigut atuartunut angerlarsimaffissanik utoqqarnullu inissianik pisariaqartitsisoqarpoq. Tamakku isumatusaartumik illoqarfimmi inissinneqartariaqarput, assersuutigalugu utoqqarnut inissiat pisiniarnissamut periarfissaqarluarnissaat qulakkeertariaqarluni.

Quleriiaanik inissialiornikkut inissianik najugassanillu mikinerusunik sananissamut periarfissaqalissagaluarpoq. Taamatut quleriiaanik sanaartornissami illut pioreersut ataqqillugit sananeqartariaqassapput, tassa isikkivinnik assersuiffiunngitsumik, tarrajutsitsisuunngitsunik kiisalu illoqarfiup isikkuanut naleqquttuusunik.

BLANDEDE BOLIGTYPER

I Uummannaq er 4 ud af 5 boliger enfamiliehuse. Dertil er rækkehuse og kun ganske få lejligheder. For at sikre boliger til alle befolkningsgrupper og familiemønstre, bør der skabes et mere varieret boligtilbud.

Der er blandt andet behov for elevboliger og ældreboliger. Disse bør placeres hensigtsmæssigt i byen, således at eksempelvis ældreboliger sikres gode adgangsforhold til handelsmuligheder.

Etagebyggeri såsom punkthuse kan give mulighed for etablering af lejligheder og mindre boliger. Det er vigtigt at etagebyggeri etableres med respekt for den eksisterende bebyggelse, herunder i forhold til udsigter, skyggegener og proportioner, der passer til byens skala.

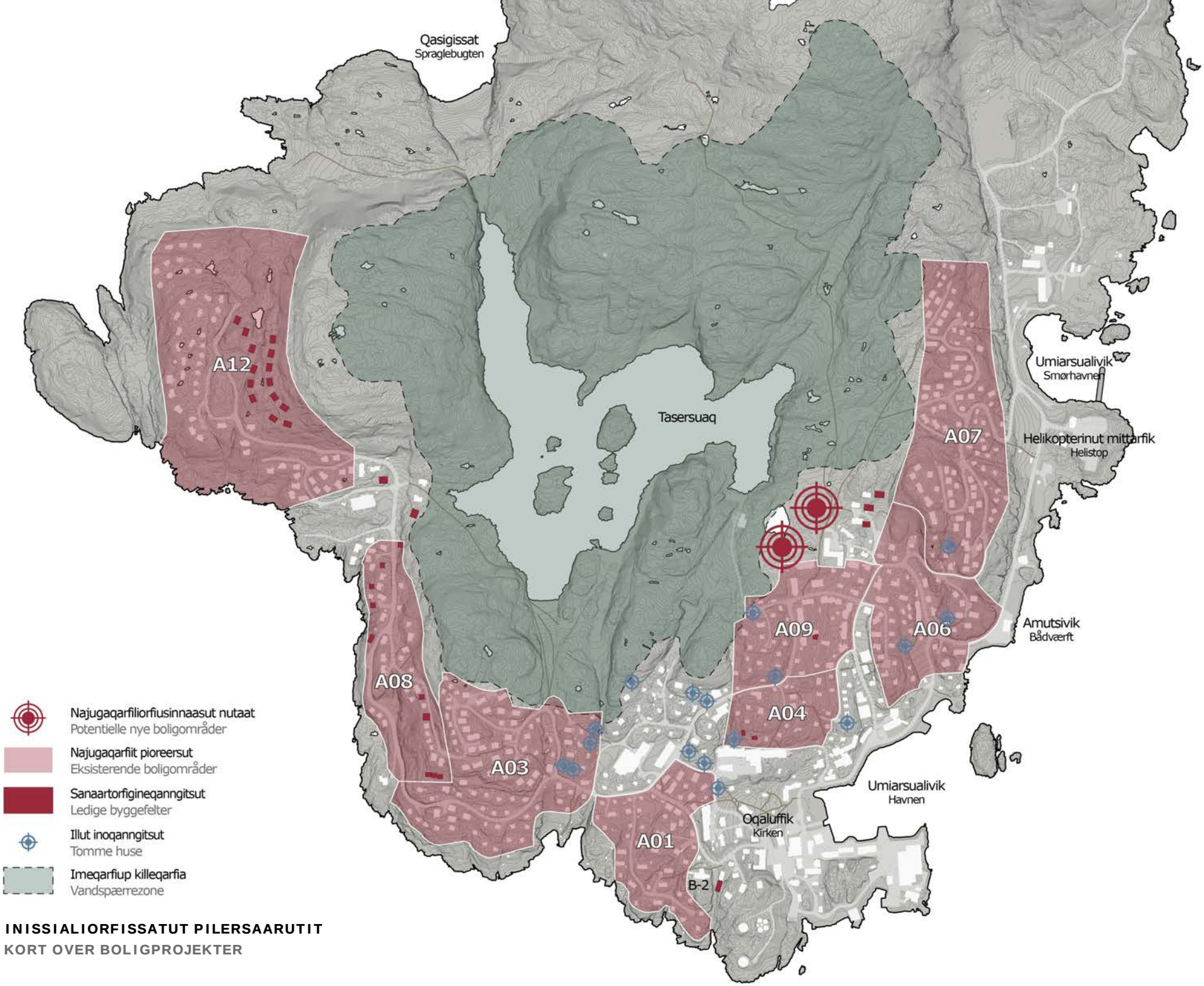

INISSIALIORFISSATUT PILERSAARUTIT

KORT OVER BOLIGPROJEKTER

NUNAMINERTANI NUTAANI ILLOQARFIMMIK INERIARTORTITSINEQ

BYUDVIKLING PÅ NYE AREALER

Illoqarfimmi pioreersunik suliniutissat quppernerit siuliini nassuiarneqartut saniatigut illoqarfimmik ineriartortitsinissami periuissaq pilersaarummi nassuinarneqarpoq.

Quppernerni tulliuttuni illoqarfiup ineriartortinneqarsinnaanera nassuiarneqarpoq, taamalu ililluni innuttaasut amerlissagaluarpata kiisalu inuussutissarsiutinik nutaanik pilersitsinissamut periarfissat, umiarsualivimmi suliassat, unnuiffiusinnaasut, nutaamik iliveqarfiliorsinnaaneq qimmeqarfissallu inissaqartinneqarsinnaanerat nassuiarneqarluni.

Nassuiarneqartut sumiiffinnik aalajangersimasunik suliniutissatullu innuttaasut kissaataat malillugit nassuineqarput kiisalu imeqarfissamaatip Tasersuup tungaatigut illoqarfiup ataqatigiissinneqalersinnaaneranut aamma tunngasut.

Foruden indsatser i den eksisterende by, beskrevet på de foregående sider, rummer udviklingsplanen også en strategi for, hvordan man kan udvikle nye arealer omkring den eksisterende by.

På de følgende sider er der således skitseret en række muligheder for byudvikling, der kan imødekomme en eventuel befolkningstilvækst og skabe nye udviklingsmuligheder for erhverv, havneaktiviteter, overnatningsfaciliteter, ny kirkegård og hundeområder.

Skitserne tager udgangspunkt i lokale ønsker om udvikling af konkrete områder og projekter samt at skabe en sammenhængende bystruktur omkring reservevandsøen (Tasersuaq).

ATTAVIIT | BINDINGER

ILLOQARFIUP INERIARTORTINNISSAANUT KILLILERSUUTIT PERIARFISSALLU

Illoqarfiup pioreersup ineriartortinnissaanut killeqarfiit aalajangersimasumillu atugassanngortitsisimanerit killilerpaat.

Uummannaq sivingasuuvoq, tamannaannarluuniit eqqarsaatigalugu illoqarfiup ineriartornissaa killeqareerpoq. Sumiiffiit ilai ima sivingatigisarput qaartiterujussuanngikkaanni sanaartorfigineqarsinnaasaratik aqquserniorneqarsinnaasaratilluunniit.

Illoqarfiup imeqarfiata Tasersuup Qulliup illoqarfiup tippasissuani avannaata tungaaniittup arlaatigut mingutsinneqassagaluarpat arlaatigulluunniit imerneqarsinnaajunnaassagaluarpat Tasersuaq illoqarfimmut qanittoq imeqarfissatut sillimmataavoq. Tasersuup eqqaa imeqarfinngoriataarnissaanut qulakkeerinninnissamut illoqarfiup ineriartortitsivigineqarnissaanut killeqarfeqarpoq.

Imeqarfimmik immamik tarajuiakkamik imiliortumik pilersitsinikkut Tasersuup imeqarfissamaatitut sillimmatigineqarnera atorunnaarsinneqaraluarpat imeqarfiup killeqarfia illoqarfimmut qanittuatsiamik ineriartortinneqarsinnaagaluarpoq.

Illoqarfimmi sumiiffinni arlalinni qaartiterutaasiviit arlariit isumannaallisaanermi killeqarfeqartiterpoq. Tamakku ataatsimut inissitsiternerisigut kangimut inuussutissarsiortut inissisimaffiisa avannaata tungaanut eqqaavissuaqalernikkut Kangerloqqissoq umiatsialivinngortinneqarsinnaavoq illoqarfillu tamaannga ineriartortinneqarsinnaalluni.

Illoqarfiup kujataata tungaani ikummatissaasiveqarfimmi isumannaallisaanermi killeqarfik malinneqassaaq.

Qiterpasissumi arlalinnik attaveqatigiinnermut isumannaallisaanermilu killeqarfeqartitertunik napparuteqartiterpoq. Sumiiffinni qanittuni illoqarfiup ineriartortinnissaani sanaartornerup attaveqaatinik ajorseriartitsinnginissaa eqqummaariffigineqassaaq.

2017-imi Nuugaatsiami Illorsuarnilu tassaarsuaqareernerata kingorna tassaarsuaqarnissaanut illersuuteqartoqarnissaa maannakkut annertunerusumik eqqummaariffigineqalerpoq. Uummannami upalungaarsimanissamut pilersaarummut atatillugu tassaarsuaqassagaluarpat tassaarsuup aqqusaarsinnaasaanni mallit qanoq angitigisinnaaneri naatsorsorneqarnikuupput, naatsorsuinerillu immap qaffakkiartornera nunarsuulllu kissatsikkiartornera naatsorsuinermi aamma eqqumaffigineqarsimallutik.

Pingaartumik illoqarfiup kangiani ilaatigullu umiarsualiveqarfimmi illoqarfitoqqamiittumi qanoq pisoqariataarsinnaanera angineruvoq. Napparsimmavik aamma ilanngullugu.

Illoqarfiup nutaartaani illoqarfiup ineriartortinnissaani sanaartukkat tassaarsuarmik anguneqartussaajunnaarlugit sananeqarnissaat qulakkeerneqassaaq. Tamakku saniatigut atuuffiit pingaarutillit nunaminertanik immikkoortitsivigineqassanersut aamma eqqarsaatigineqassaaq, assersuutigalugu napparsimmavik.

BEGRÆNSNINGER OG MULIGHEDER FOR BYUDVIKLING

En række fysiske bindinger sætter begrænsninger for mulighederne for at udvikle den eksisterende by.

Uummannaq er kendetegnet ved et meget kuperet terræn, der i sig slev sætter begrænsninger for byudviklingen. Flere steder er terrænet så stejlt, at bebyggelse og vejføringer ikke er mulige eller kræver store sprængninger.

Centralt i byen er søen Tasersuaq der anvendes som reservevandsø, hvis drikkevandet fra Tasersuaq Qulleq, beliggende længere mod nord, i en periode bliver forurenet eller lignende. Omkring søen er der fastlagt en vandspærrezone, der hindrer byudvikling og færdsel mv. for at sikre vandindvindingsinteresserne.

Ved etablering af et osmoseanlæg, der kan afsalte havvand, vil reservevandsøens funktion blive overflødig og arealerne inden for vandspærrezonen kunne udnyttes til byudvikling og bynære rekreative arealer.

Flere steder omkring byen er sprængstofdepoter omgivet af sikkerhedszoner. Ved at samle disse nord for erhvervsarealerne på østkysten, hvor en fremtidig dump eventuel etableres, kan området ved Spraglebugten udnyttes til jollehavn og byudvikling.

Sikkerhedszonen omkring tankanlæggene i den sydlige del af byen skal overholdes.

Centralt i området er dertil flere master til telekommunikation med tilhørende klausuleret zone. I forbindelse med byudviklingen af nærtliggende områder, skal det undersøges og sikres at bebyggelsen ikke hindrer telekommunikationen.

Efter flodbølgen der ramte Nuugaatsiaq og Illorsuit i 2017 er der kommet større fokus på beskyttelse mod tsunamibølger. Som en del af beredskabsplanlægningen for Uummannaq er der ud fra beregninger lavet en Tsunami opskyldningszone, der viser de områder, der potentielt er udsatte, baseret på nuværende viden om stigende vandstande og global opvarmning.

Særligt områder på østkysten med bl.a. havnen og den gamle bydel ligger i risikoområder. Herunder er også sygehuset.

I forbindelse med udvikling af nye bydele skal det sikres, at bebyggelse placeres tilstrækkeligt højt over havniveau, så den ikke er i risiko for tsunamibølger. Dertil skal det overvejes, om der skal reserveres arealer til funktioner, der i dag ligger udsat – såsom sygehuset.

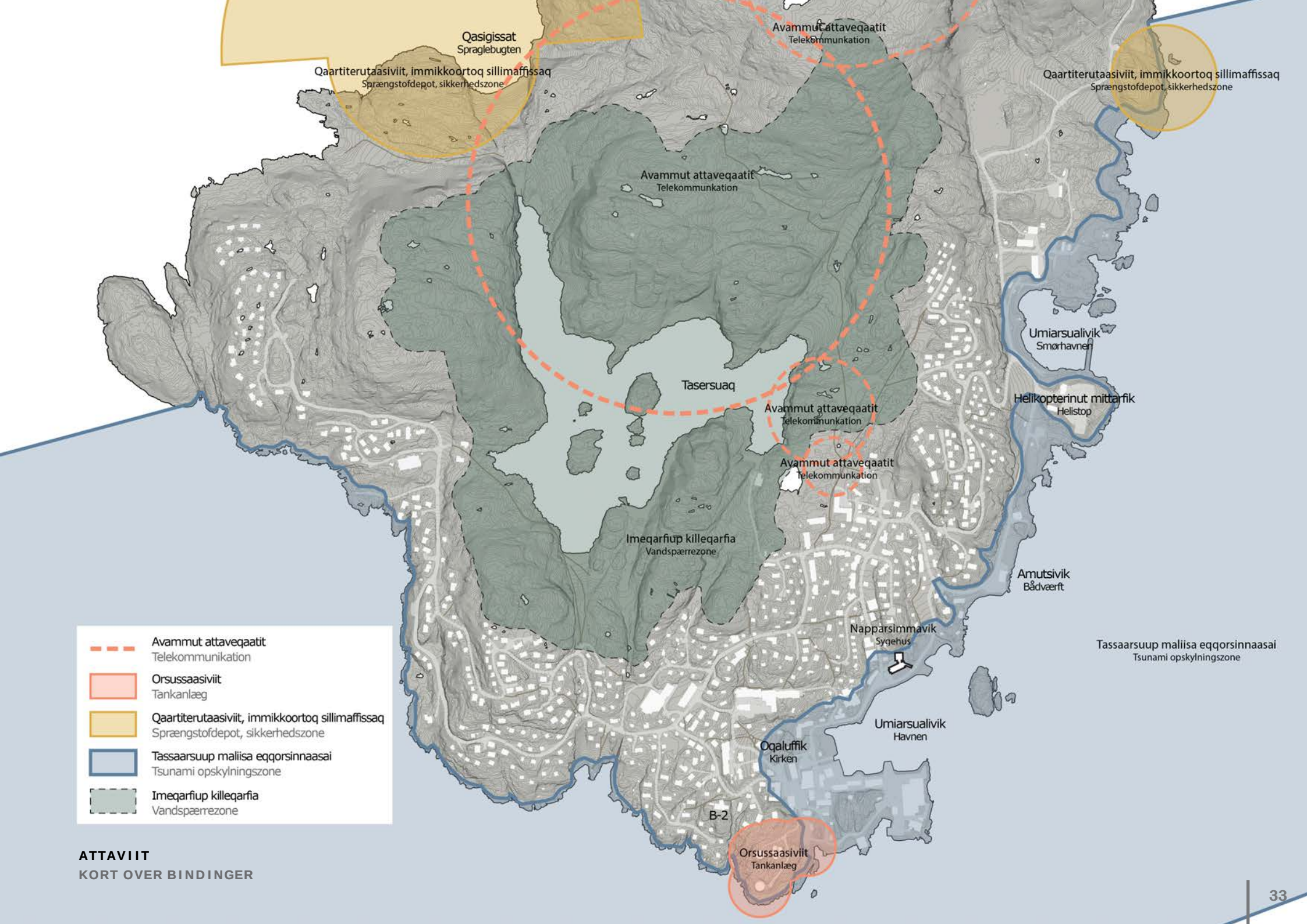

ATTAVIIT

KORT OVER BINDINGER

ILLOQARFIMMIK INERIARTORTITSINISSAMI TUNNGAVISSAT

PRINCIPPER FOR BYUDVIKLING

Sanaartorfissatut sumiiffinni nutaani pitsaassutsip qaffasinnissaa qulakkeerniarlugu tunngavissanik arlalinnik malittariaqartunik aaqqissuisoqarnikuuvoq.

Tunngavissatut aaqqissuunneqartut tassaapput aqqusersuinermi ineriartortitsinerup naleqquttumik ingerlanneqarnissaata qulakkeerneqarnissaa, nunap periarfissarititaareriigaanik atorluaanissaq kiisalu illoqarfimmi assigiinngitsunik inooriaasillit tamarmik atorsinnaasaannik pereriarfissaqartitsinissaq.

For at sikre en høj kvalitet i byudviklingen af de nye byområder, er der opstillet en række principper, som byudviklingen bør ske efter.

Principperne knytter sig til temaer, der skal sikre en hensigtsmæssig udvikling af infrastrukturen, hensyn til områdets landskabelige potentialer samt understøtte en funktionsmæssig sammensat struktur af byen, der tilgodeser mangfoldige livsformer.

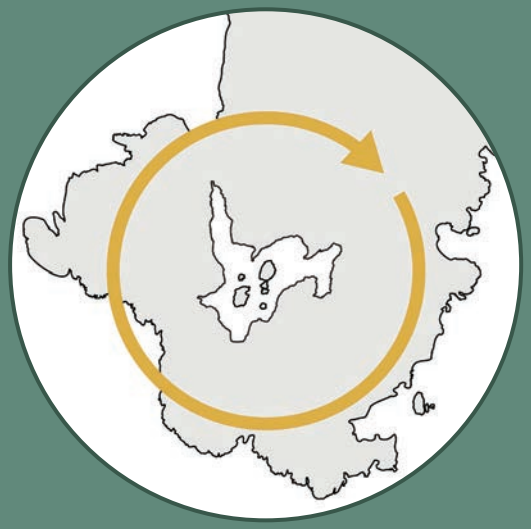

ILLOQARFIUP IMMINUT ATANISSAANUT ATTAVEQAASERSUINEQ

Uummannap nunataata pissusaa Tasersuullu eqqaani sanaartorfissaanngitsutut killeqarfeqarnera pissutigalugit illoqarfik siaangasumik u-tut isikkulimmik sineriak sinerlugu sanaartorfigineqarsmavoq, taamalu ililluni illoqarfiup avannamut kangianiit avannamut kimmut assut isorartulluni.

Illoqarfiup ineriartortinnissaanut nunaminertanik atugassiisarnermut atatillugu Tasersuaq avannaqqullugu ataqatigiissumik attaveqaasersuisinnaaneq pilersinneqartariaqarpoq. Taamatut ilioraanni illoqarfimmi angallanniarneq ajornannginnerulissaaq illoqarfimmilu ingerlatvisinnut, assersuutigalugu umiarsualivimmut, timersortarfmmut, atuarfimmut allanullu, ungasippallaarunnaassalluni.

Tasersuup eqqaani killeqarfiup atorunnaarsinneratigut, 'Killilersuutit'-it ataani taaneqartutut, aatsaat illoqarfik naapiffilimmik imminut atalissagaluarpoq.

INFRASTRUKTUR FOR EN SAMMENHÆNGENDE BY

Grundet Uummannaqs geografi samt vandspærrezonen omkring Tasersuaq søen har byen et langstrakt u-formet bebyggelsesmønster, som gør at der er lang afstand fra byens nordøstlige ende til den nordvestlige ende.

I forbindelse med udlæg af nye arealer til byudvikling, bør der arbejdes med at skabe en sammenhængende infrastruktur nord om Tasersuaq søen. Dette skal forbedre mobiliteten i byen og skabe nemmere adgang til byens forskellige funktioner som havn, idræt, skole mv.

En sluttet forbindelse rundt om søen kan kun ske, hvis vandspærrezonen fjernes som omtalt i afsnittet 'Bindinger'.

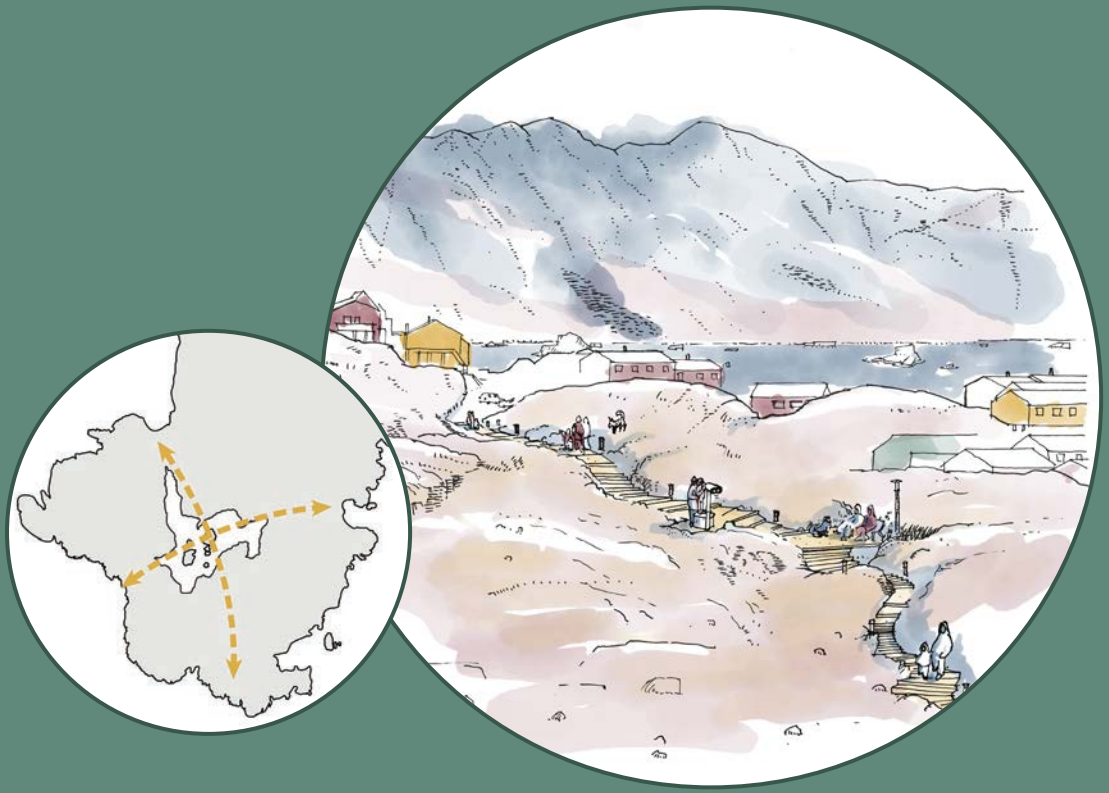

PEQQISSINARTUNIK SUMIIFFISSAT

Uummannami innuttaasut amerlanersaat pisuinnaasarput. Taamaattumik illoqarfiup allanngornissaanut aqqusineeraqarnissaa pingaaruteqarpoq.

Aqqusineeqqat aqqusernup sinaatigoorsinnaapput kisiannili aqqusinerni anginerni peqatariaqarluni, soorlu aqqusernit naapiffiini immikkut inuinnaat aqqutissaannik peqartariaqarluni.

Tasersuup killeqarfia siunissami atorunnaarsinneqaraluarpat Tasersuaq sinerlugu napillugulu aqqutigineqarsinnaalissagaluarpoq, taamalu ililluni illoqarfimmi ingerlatsivinnut apuunniartarneq pitsanngorsarneqassagaluarluni. Ukiukkut Tasersuaq napillugu ikaarfigineqarsinnaalissagaluarpoq

REKREATIV INFRASTRUKTUR

Hovedparten af borgerne i Uummannaq færdes til fods i byen. Det er derfor særligt vigtigt at skabe gode stiforbindelser i forbindelse med omdannelse af byen.

Stiforbindelser kan ske på veje, men bør ved større veje (eksempelvis fordelingsveje) etableres i eget tracé som et fortov.

Hvis vandspærrezonen om Tasersuaq søen i fremtiden fjernes, skaber dette nye muligheder for stiforbindelser rundt om og på tværs af søen, og derved forbedre adgangsforholdene til byens forskellige funktioner. Om vinteren kan søen krydses på isen, men for at sikre stiforbindelse hele året, kan der etableres en eller flere træbroer over søen, på udvalgte steder.

ILLOQARFIMMI PINNGORTITAQ - QAARSUNIK NIKISITSINNGINNISSAQ

Uummannap qeqertaa assut nunatagissaarpoq maniilluni. Illoqarfiup ineriartortinnerani nunap immikkuullareqqutaata allanngorpaartinnginissaa pingaaruteqarpoq, taamalu ililluni qeqertap pissusaa ersarilluartiinnagassaalluni.

Taamaattumik ineriartortitsinermi pilersaarut illoqarfimmi portunersat atorneqannginnissaanik imaqarpoq.

GRØN STRUKTUR - FRIHOLDTE KLIPPETOPPE

Uummannaq Ø har en fantastisk geologi med et meget kuperet terræn. Det er vigtigt i forbindelse med byudviklingen, at dette særlige særkende ikke sløres, så øens kvaliteter fortsat fremstår med tydelige spor i landskabet.

Udviklingsplanen arbejder derfor med at friholde lokale højdepunkter i byen.

ILLOQARFIMMIK INERIARTORTITSINISSAMI TUNNGAVISSAT

PRINCIPPER FOR BYUDVIKLING

ILLOQARFIMMI PINNGORTITAQ - SANAARTORFIGINEQARTUSSAANNGITSUTUT KILLIIT

Ineriartortitsinissami pilersaarummi sanaartorfiit akornanni pinngortitami sanaartorfissaanngitsunik inissiisoqarnikuuvoq. Tamakku sanaartukkanut qanittuni sumiiffigerujoorneqarsinnaasunik qulakkeerinnissutassaput Uummannallu nunataata immikkuullarequtaa pigiinnarneqassalluni.

GRØN STRUKTUR – FRIHOLDTE KILER

I udviklingsplanen er der arbejdet med friholdelse af grønne kiler mellem byggezonerne. Dette skal dels sikre gode rekreative områder tæt ved bebyggelsen samt understrege Uummannaq Ø's særlige geologi.

NUNAMINERTAT QIMMEQARFISSAT

Qimussertarneq nunatta avannaani ilisarnaataavoq pingaarutilik. Taamaattumik illoqarfiup ineriartortinnissaanut atatillugu nunaminertanik qimmeqarfeqartitsinissaq pingaaruteqarpoq. Qimmeqarfissat sikumut illinernut aqqusinikkut imaluunniit avalaffissaqqillutik aqqarfissaqqissumut inissinneqartariaqarput.

Qimmeqarfissat illoqarfimmi pinngortitami sanaartorfigineqassanngitsuni killeqarfinnut ilaatinneqarsinnaapput.

Illoqarfimmi sumiiffiit ilaat allanut atorneqartussatut immikkoortinneqarsimasuni qimmeqarfiugallarsinnaasut kommunimi pilersaarummi ilaapput. Illoqarfiup ineriartortinneqarnerata nalaani qimmeqarfiit sanaartorfinnut qanittuni inissikkallarneqarsinnaapput sanaartornernilu illoqarfiup nutaartassaata piareersiartornerani qimmit aalajangersimasumik qimmeqarfissanut nuukkiartuaarneqarsinnaallutik.

AREALER TIL HUNDEHOLD

Slædekørsel er en vigtig del af den nordgrønlandske kultur. Det er derfor vigtigt at udlægge områder til hundehold i forbindelse med byudviklingen på nye arealer. Hundeområderne bør placeres hvor landskab eller veje kan skabe gode forbindelser til slædesporet, som leder ud på isen.

Områderne til hundehold kan indgå i den grønne struktur med friholdte landskabsarealer.

Kommuneplanen indeholder mulighed for midlertidige hundearealer i områder udlagt til anden anvendelse. Dette giver mulighed for at placere hundeområderne i nærhed til bebyggelsen, imens en ny bydel stadig er under udvikling, og senere flytte hundene til permanente pladser udlagt til hundehold, efterhånden som byudviklingen skrider frem.

ASSIGIINNGITSUNIK INISSIAQARIAASEQ ATAATSIMOORFISSALLU

Innuttaasut katitigaanerat eqqarsaatigalugu illoqarfiup ineriartornerani innuttaasut najugassaasa assigiinngiiaartuunissaat qulakkeerneqartariaqarpoq.

Assersuutigalugu atuartut angerlarsimaffissaat utoqqarnullu najugassiat eqqarsaatigineqarsinnaallutik. Inissiaqariaatsip assigiinngitsuutinnerisigut innuttaasunut assigiinngitsunik inooriaaseqartunut naleqqussakkanik inissialiortoqarsinnaavoq, tassaasinnaallutik ilaqutariinnut illut, illut uigulukuttut imaluunniit inissiat.

Illoqarfiup immikkoortuini ataasiakkaani pilersaarutini ataatsimoorfissat, eqqaamiussat kiisalu innuttaasut inooriaasiat assigiinngitsoq naapiffissalerlugu assigiinngitsunik aaqqissuisoqarsinnaavoq.

BLANDEDE BOLIGTYPER OG FÆLLESSKABER

I forbindelse af byudvikling af nye områder, skal der sikres et varieret udbud af boligtyper, der understøtter befolkningssammensætningen.

Dette kan være boliger egnede som elevboliger eller ældreboliger. Ved at blande boligtyperne så der både etableres enfamiliehuse, rækkehuse og evt. punkthuse, sikres et udbud af boliger, der henvender sig til en bredere befolkningsgruppe.

Ved udarbejdelse af bebyggelsesplaner for de enkelte områder kan der med fordel arbejdes med forskellige typologier som understøtter fællesskabet og det gode naboskab, og hvor befolkningsgrupperne kan mødes på tværs.

ILLOQARFIUP QEQQANI INGERLATSIVINNUT QANINNISSAQ

Nunaminertani nutaani illoqarfiup alliartornini ilutigalugu pisiniarnissamut, paaqqinnittarfinnut, atuarfimmut allanullu ungasilliartortoqassaaq. Taamaattumik innuttaasut amerliartussappata eqiteruffinni anginerusunut qanittumi pisinarfeqarnissaq paaqqinnittarfeqarnissarlu ilanngullugit eqqarsaatigineqartariaqarput.

Uummannallu takornarianut ornigassatut iluaqutissaasunik assersuutigalugu nunaminertanik akunnittarfiliorfissanik aamma immikkoortitsisoqarsinnaavoq.

NÆRHED TIL CENTERFUNKTIONER

Når byen vokser på nye arealer bliver afstanden til indkøb, institutioner, skole mv. længere. Der skal derfor indtænkes centerområder, der giver mulighed for butikker til nærforsyning i større boligområder samt reservere arealer til institutioner hvis befolkningen vokser.

Der kan ligeledes reserveres arealer til eksempelvis hotel og turisthytter, for at understøtte øen som turistdestination.

ILLOQARFIUP NUTAARTASSAATA ILUSISSAANUT PILERSAARUT

STRUKTURPLAN FOR NYE BYDELE

Taamaattumik killeqarfiit sorliit allanngortinneqarsinnaanersut apeqqutaatillugu illoqarfiup ineriartortinnissaani periarfissat assigiinngitsuunissaat qulakkeerniarlugu pisariaqartikkumaagassat sinnerlugit isikkulersuinissamut pilersaarummi immikkoortitsisoqarpoq.

Uummannap maniinnera eqqarsaatigalugu nunaminertanik atugassatut immikkoortinneqarsinnaasut initunissaat qulakkeerneqartariaqarpoq, tassami nunap ilusaa eqqarsaatigalugu nunaminertani atugassaatinneqartuni illuliorfigineqarsinnaasut killeqareerput, taamalu ililluni nunaminertanik atorluaasinnaaneq annikilluni.

Isikkulersuinermi pilersaarummiipput pingaarnertut aqqusersuinissamut, umiatsialivissatut, illuliorfissatut, qitiusumik ingerlasivissanut inuussutissarsiornermullu atugassatut siunnersuutit, tamatumani Kangerloqqissumi umiatsialivinnut talittarfissaq ilanngullugu. Isikkulersuinissami pilersaarummut ilaapput nunaminertat atugassaatinneqanngitsut iliveqarfittut, qimmeqarfittut aqqusineeraqarfissatullu atorneqarsinnaasut, tamakkuuppullu illoqarfiup isikkussaanut ilaasussat.

Ineriartortitsinissami pilersaarummi nassuiarneqartut makkununnga immikkoortitigaavoq:

- Kangerloqqissoq
- Imeqarfiup kangiata tungaa
- Illoqarfiup kitaata tungaa

Med de mange bindinger der er beskrevet omkring Uummannaq by med bl.a. vandspærrezone, sikkerhedszone omkring sprængstofdepot mv., er det uvist præcis hvilke arealer der i fremtiden bliver mulige at anvende til udvikling.

Strukturplanen udlægger derfor flere- og større arealer end man forventer at få brug for, for at sikre forskellige muligheder for byudvikling, alt efter hvilke af bindingerne, der kan ændres.

Det meget kuperede terræn i Uummannaq gør ligeledes, at der skal sikres rummelige arealudlæg, da lokale terrænforhold kan betyde, at der kun kan etableres meget få bygninger inden for et arealudlæg, og udnyttelsesgraden dermed er lille.

Strukturplanen indeholder forslag til en overordnet infrastruktur og udlæg til både boliger, centerfunktioner og erhverv, herunder også et område til en jollehavn ved Spraglebugten. I strukturplanen er også flere forskellige typer at friholdte arealer som kirkegårde og områder til hundehold og stiforbindelser, der alle også er dele af det komplette byliv.

På de kommende sider er udviklingsplanen beskrevet med en opdeling i områderne:

- Spraglebugten
- Øst for vandsøen
- Vestlige del af byen

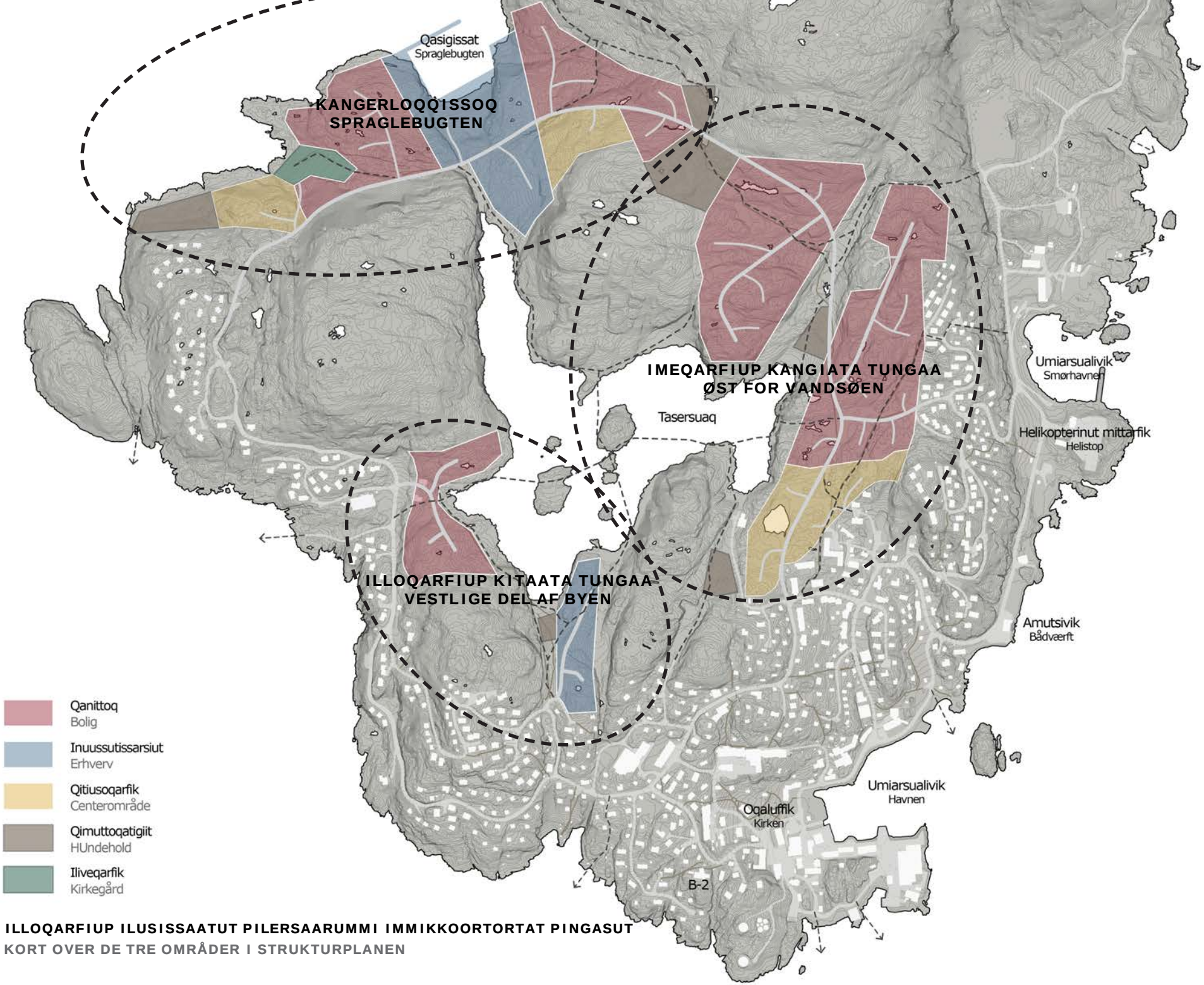

ILLOQARFIUP ILUSISSAATUT PILERSAARUMMI IMMIKKOORTORTAT PINGASUT

KORT OVER DE TRE OMRÅDER I STRUKTURPLANEN

ILLOQARFIUP NUTAARTASSAATA ILUSISSAANUT PILERSAARUT
STRUKTURPLAN FOR NYE BYDELE

IMEQARFIMMUT KILLEQARFIUP EQQAATA SIUNISSAMI ISIKKORISINNAASAI MARLUK

Tasersuup eqqaata killeqarfeqarnera illoqarfiup ineriartortinneqarnissaanik killiliivoq. Taamaattumik isissukkulersuinissami siunissami qanoq isikkoqartoqarsinnaanersoq marlunnik assiigiinngitsunngorlugu saqqummiunneqarpoq;

A - Tasersuaq imeqarfissatut sillimmatitut atuinnarlugu kisianni sumiiffimmi killeqarfiit aaqqiivigineqarlutik, assersuutigalugu qaartiterutaavisik nuullugu.

B – Tasersuup eqqaa killeqarfiillu allat atorunnaarsillugit.

Titartakkani matumap kingulianiittuni takuneqarsinnaapput immamik tarajuiaavittaarluni imeqalernikkut Tasersuup imeqarfittut sillimmataajunnaarneratigut illoqarfiup ineriartortinneqarsinnaaneranik periarfissaq qanoq angitigisoq.

TO SCENARIER OMKRING VANDSPÆRREZONEN

Særlig vandspærrezonen omkring reservevandsøen sætter begrænsninger for byudviklingen. Strukturplanen arbejder derfor med to scenarier;

A - En situation hvor Tasersuaq søen fortsat anvendes som reservevandsø, men øvrige bindinger i området, såsom flytning af sprægstofdepot, er løst.

B – En situation hvor vandspærrezonen sammen med øvrige bindinger er ophævet

På kortene nedenfor ses det tydeligt, hvor stort et byudviklingspotentiale man opnår ved at anvende et osmoseanlæg som ressservevandforsyning og derved fjerne vandindvinding fra Tasersuaq søen.

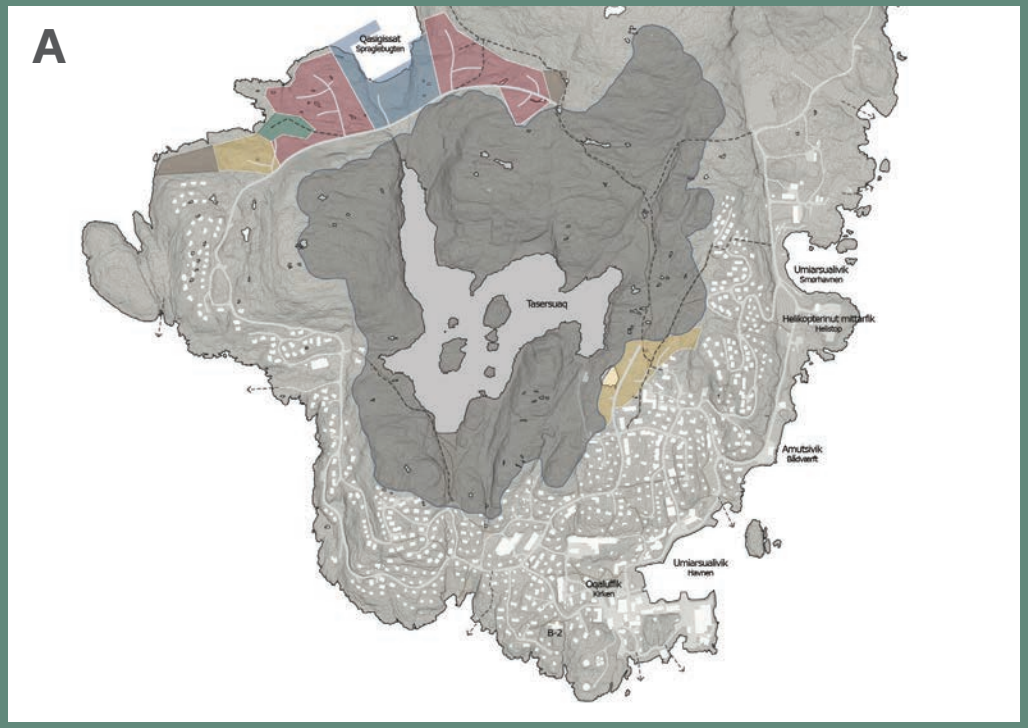

Imeqarfiup killeqarfia atuuttoq tunngavigalugu ineriartortitsinissamut periarfissat

Udviklingsmuligheder med eksisterende vandspærrezone

Imeqarfiup killeqarfia allallu illersukkat killeqarfii atorunnaarsillugit ineriartortitsinissamut periarfissat

Udviklingsmuligheder uden vandspærrezone og øvrige klausulerede zoner

ILUSILERSUINERMUT PILERSAARUT | STRUKTURPLAN

INERIARTORTITSINISSAMI PERIARFISSAQ - KANGERLOQQISSOQ | UDVIKLINGSMULIGHEDER - SPRAGLEBUGTEN

Illoqarfiup avannamut kitaani Kangerloqqissumi illoqarfiup ineriartortinneqarsinnaanera periarfissaqaqaaq, aamma imeqarfimmut killeqarfik atuutsinneqaannaraluarpalluunniit. Tamaani qaartiterutaasiveqarnermi killeqarfiit nuunneqaraluarpata illoqarfiup tamaanga ineriartortinneqarsinnaanera piviusunngortinneqarsinnaavoq.

ANGALLANNIKKUT AAQQISSUUSSINEQ

Illoqarfiup nutaartaani Qungasikassaata tungaanut ataannarpoq, tassanngaanniillu aqqusinniortoqarsinnaalluni. Tasersuaq kaajallallugu aqqusernit imminnut atatilernissaannut imeqarfissatut sillimmat kaajallakkiartuaarlugu aqqusineq atatilerneqarsinnaavoq.

Illoqarfiup alliartortinneqarnera ilutigalugu aqqusineq kitaaniit kangianut talliartortinneqarsinnaavoq.

Aqqusineq illoqarfimmik kaajallallugu ungaqqussisukkut pisuinnarnut aqqusernitigut illoqarfiup qeqqanukarsinnaassapput. Tasersuup eqqaatigoortunik aqqusineeraliortoqarsinnaasuuppat tamaanaarsinnaaneq assorsuaq pitsanngorsaavigineqassagaluarpoq.

Ved Spraglebugten nordvest for den eksisterende by er et område med store potentialer for byudvikling, også selvom vandspærrezonen opretholdes. Byudvikling i dette område vil dermed kunne realiseres, i forbindelse med flytning af sprængstofdepotet i området.

TRAFIKSTRUKTUR

Området ligger i direkte forlængelse af den nye bydel ved Qungasikassaa, hvorfra der kan skabes vejadgang. Hovedvejen føres videre i et buesving omkring reservevandsøen, for at forberede en kommende, sammenhængende vejforbindelse hele vejen rundt om søen.

Vejen forlænges fra vest mod øst efterhånden som bydelen udbygges.

Fodgængere kan nå bymidten via den nye ringvej og der bør arbejdes med at anlægge nye stiforbindelser. Hvis det er muligt at lave en stiforbindelse over Tasersuaq søen, vil dette kraftigt forbedre adgangen til området.

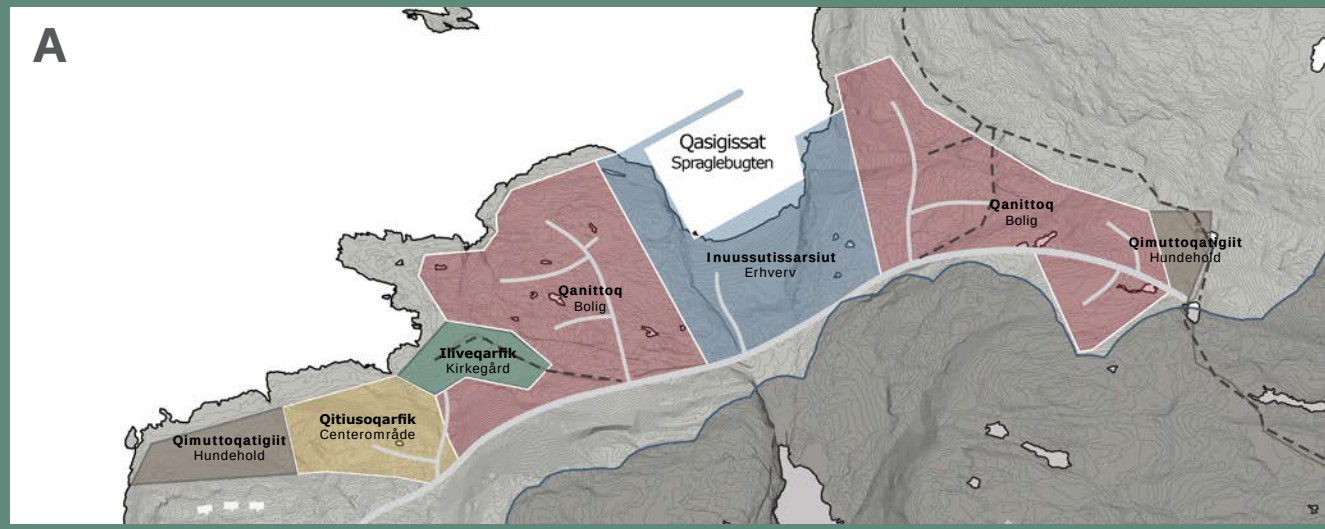

Imeqarfiup killeqarfia atuuttoq tunngavigalugu ineriartortitsinissamut periarfissat

Udviklingsmuligheder med eksisterende vandspærrezone

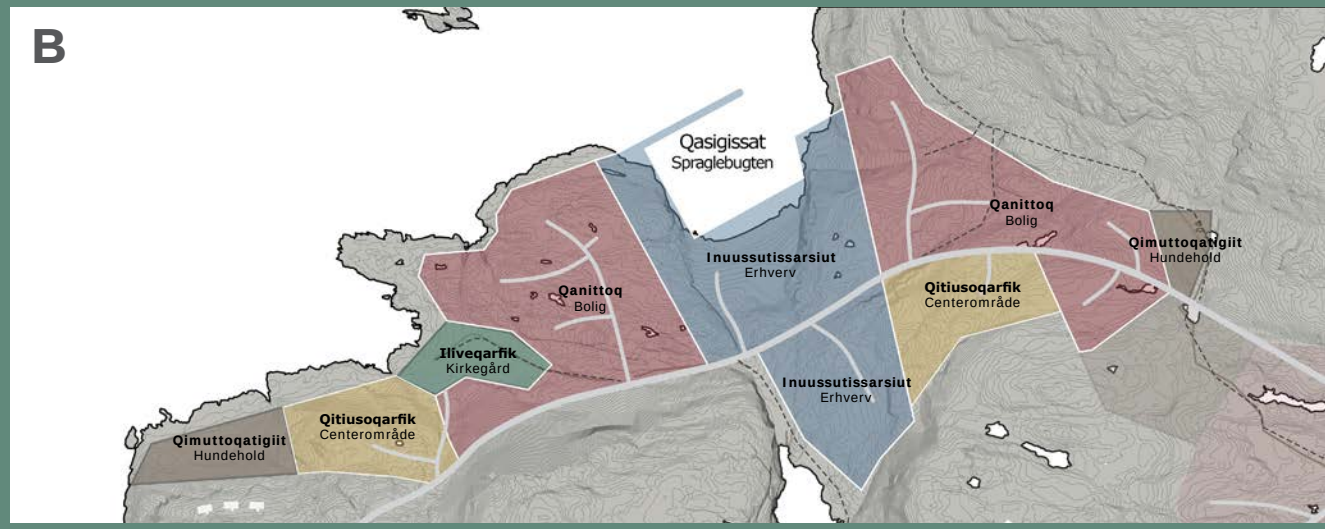

Imeqarfik killeqarfeqartinnagu ineriartortitsinissamut periarfissat

Udviklingsmuligheder uden vandspærrezonen

Nunaminertap ineriartortitsiffiusinnaanera pillugu titartagaq
Illustrationsplan der viser en mulig udbygning af området

ILUSILERSUINERMUT PILERSAARUT | STRUKTURPLAN

INERIARTORTITSINISSAMI PERIARFISSAQ - KANGERLOQQISSOQ | UDVIKLINGSMULIGHEDER - SPRAGLEBUGTEN

UMIATSIAAQQANUT TALITTARFK INUUSSUTISSARSIORNERLU

Umiatsiaaqqanut pingaarnertut atugassamik Kangerloqqissumi nutaamik talittarfiliortoqarsinnaavoq. Tamanna avannamut kimmut sammimmat allatut periarfissiissagaluarpoq, tassami talittarfiit sinneri tamarmik kangimut saqqumiinnartumiipput.

Umiarsualivmmi inuussutissarsiornerup iluani atugassanik nunaminertanik immikkoortitsisoqarnikuuvoq, taakkulu umiarsualivimmi inuussutissarsiutinilu allani atugassatut atorneqarput.

Imeqarfimmut killeqarfik atorunnaarsinneqaraluarpat illoqarfiup kujatinnguaniippoq sumiiffik maniippallaanngitsoq, tamannalu inuussutissarsiornerup iluani atorneqarsinnaavoq.

INISSIAT

Umiarsualivimmi nutaami kangiata tungaani kitaatalu tungaani inissialiorfissatut immikkoortitsisoqarnikuuvoq.

Inissialiorneq ilutigalugu inissiaqarfik kitaaniit kangimut ingerlajartuassaaq, taamalu ililluni inissiat illoqarfioreersumut qanittuujuarnissaa qulakkeerneqassalluni.

QITERISAQARFIK, AKUNNITTARFIIT PAAQQINNITTARFIILLU

Immikkoortup ilaata kujammut sammisortaani qiterisaqarfinnut atugassanik nunaminertanik immikkoortitsisoqarnikuuvoq. Immikkoortortaq tamanna nunaminertanut sanaartorfigineqanngitsunut iliveqarfissatut qimmeqarfissatullu immikkoortitanut qanippoq immamullu isikkivigilluni, taamaattumillu akunnittarfiliorfigineqarnissaanut piukkunnarluni.

Immikkoortortarli illoqarfiup qeqqaniit ungasimmat immaqa akunnittarfimmut taarsiullugu takornarianut illuaralioraanni naleqqunnerussaaq.

Illoqarfiup alliartornera ilutigalugu pisiniarfiliornissaq paaqqinnittarfiliornissarlu pisariaqalersinnaavoq. Taamaattumik immikkoortortap kangiata tungaani imeqarfiup kangiata tungaani ineqarfinnut qanittumik isikkussatut pilersaarummi inissiisoqarnikuuvoq. Immikkoortortarli aatsaat atorneqarsinnaavoq imeqarfimmut killeqarfik atorunnaarsinneqassappat.

IMMIKKOORTORTAT SANAARTORFIGINEQANNGITSUT

Immikkoortortami inissiaqarfissamut nunaminertanik immikkoortinneqarsimasut kangiata tungaani kitaatalu tungaani qimmeqarfissanik nutaanik immikkoortitsisoqarpoq. Immikkoortortap kangiata tungaani ullumikkut qimmeqarfeqareerpoq. Taamatut inissiinermi sanaartorfinnut qanittumik qimmiliveqarfeqarnissap qulakkeernissaa aammalu immikkoortortat sanaartorfigineqannginnissaannut qimmeqarfiit takorloorneqarput, taamalu ililluni isikkivinnik illoqarfiullu iluani soqannginnersaqarnissaa qulakkeerniarneqarluni.

JOLLEHAVN OG ERHVERV

Omkring Spraglebugten giver terrænet mulighed for at etablere en ny havn, der primært er påtænkt som jollehavn. Da området er nord-vest vendt, vil det være et godt alternativ til de øvrige havneområder, der alle er østvendte .

I forbindelse med havnen er udlagt erhvervsarealer, der både kan anvendes til havnerelaterede aktiviteter og til øvrige erhverv.

Syd for fordelingsvejen er et område med gode terrænforhold, der kan udnyttes til erhverv, hvis vandspærrezonen ophæves.

BOLIGER

Der er udlagt boligområder øst og vest for det nye havneområde.

Der forventes en etapevis udbygning af boligområderne fra vest mod øst, så der hele tiden sikres nærhed fra nye boliger til eksisterende by.

CENTER, HOTELLER OG INSTITUTIONER

I den vestlige del af området er der udlagt areal til centerfunktioner. Området er beliggende tæt ved ubebyggede arealer udlagt til ny kirkegård og til hundehold samt med god udsigt over vandet, og vil derfor være godt egnet til hotelvirksomhed.

Da området er beliggende på afstand af bymidten, er turisthytter, frem for hotel, måske bedre egnet.

I forbindelse med, at bydelen udbygges, kan det på sigt blive nødvendigt med lokal dagligvareforsyning og institutioner. Der er derfor udlagt et areal til dette i den østlige del af området, med en placering tæt ved eventuelle kommende boliger i strukturplanens området øst for vandsøen. Området kan kun tages i brug, hvis vandspærrezonen ophæves.

UBEBYGGEDE OMRÅDER

Området er udlagt med nye hundeområder både øst og vest for arealudlæggene til boligformål. På det østlige område er allerede hunde i dag. Med placeringerne er det hensigten dels at sikre gode hundeområder relativt tæt på bebyggelsen, men også at bruge hundeområderne til at sikre områder friholdt for bebyggelse, så der skabes udkig og grønne forbindelse mellem de enkelte bydele .

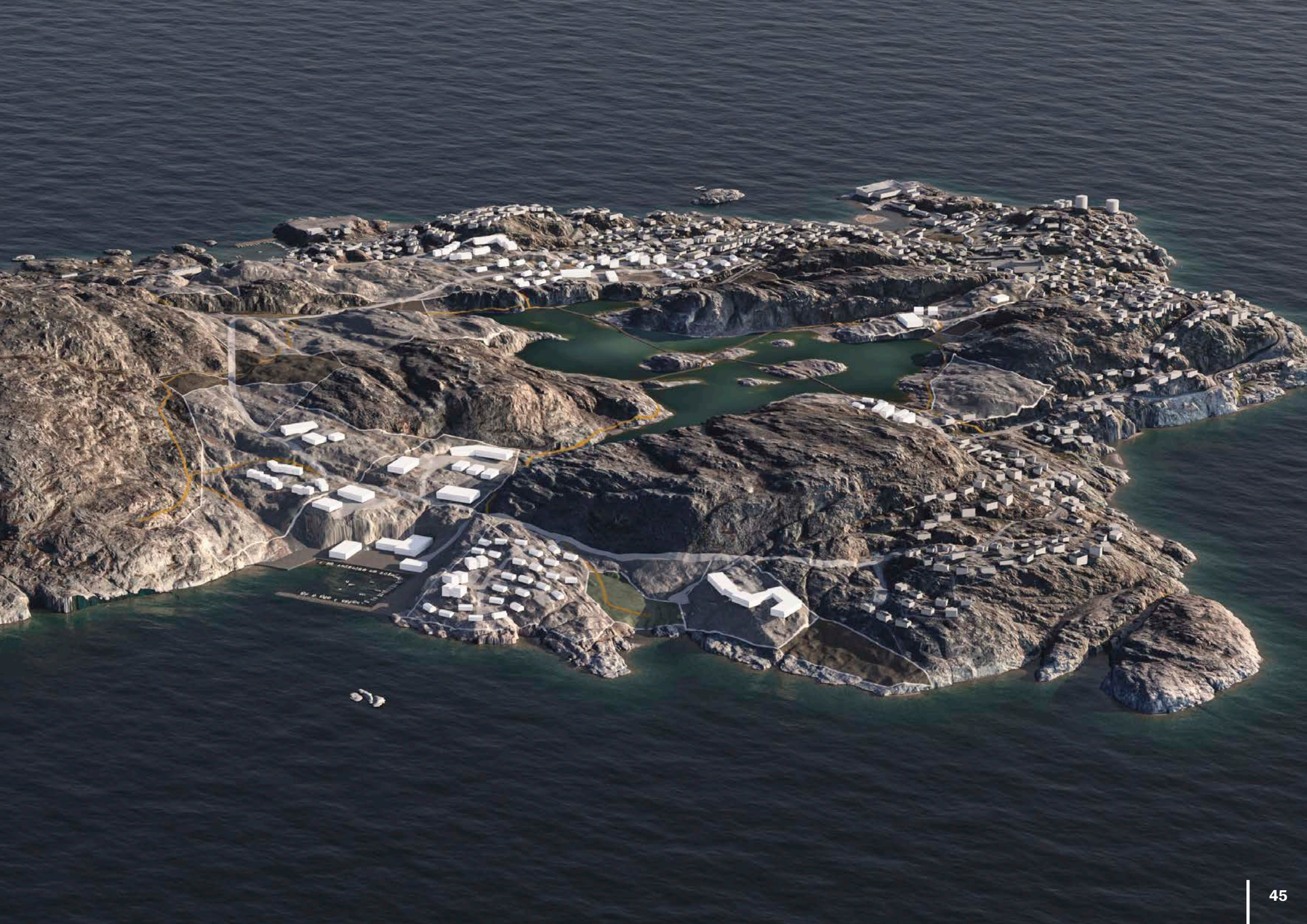

ILUSILERSUINERMUT PILERSAARUT

INERIARTORTITSINISSAMUT PERIARFISSAT - IMEQARFIUP KANGIATA TUNGAANI

STRUKTURPLAN

UDVIKLINGSMULIGHEDER - ØST FOR VANDSØEN

Ullumikkut imeqarfiup killeqarfeqarnerata illoqarfimmut qanittumik illoqarfiup ineriartortsinnissaanut nunaminertaqartitsisinnaaneq assut killeqartippaa. Imeqarfiup kangiata tungaani periarfissatuaq tassaavoq meeqqat angerlarsimaffiata eqqaani nunaminertaq angivallaanngitsoq, nunaminertap sinnera tamakkerluni sanaartorfigineqarnikuuvoq. Imeqarfissatut sillimmataasup killeqarfia atorunnaarsillugu immamik tarajuiaavittaarnikkut imeqartoqalerneratigut nunaminertat annertoorujussuit illoqarfiup ineriartortinneqarneranut atorneqarsinnaalissagaluarput.

Immikkoortortami tamaani illoqarfiup ineriartortinnissaanut iluaqutaasussaq tassaavoq illoqarfimmut pioreersumut qaninnerunissaq, assersuutigalugu umiarsualivimmut, pisiniarfinnut, napparsimmavimmut, arsaattarfimmut allanullu.

ANGALLANNIKKUT AAQQISSUUSSINEQ

Immikkoortortaq maannakkut inissianut pioreersunut arlalinnut atavoq, tamaanngaanniillu illoqarfiup nutaartassaanut aqquserniorneq ingerlanneqarsinnaalluni. Illoqarfiup siunissami allinissaanut imeqarfillu ungaqqullugu illoqarfimmi aqqusineq kaajallallugu sananeqassagaluarpat angallannermut aqqusinniorfissat pingaarnerit najugassanik mikinerusunik sanaartorfigineqannginnissaata qulakkeernissaanut aqqusinnioriaasissaq aalajangersarneqartariaqarpoq. Tamatuma saniatigut siunissami aqqusernit sukkoorfissaanut nutaanik sanaartortoqannginnissaa qulakkeerneqartariarpoq.

Illoqarfiup nutaartaata illoqarfimmut pioreersumut atassusernissaanut Tasersuakkut arsaattarfimmut aqqusineeraqarnissaa iluaqutaassaaq.

Vandspærrezonen begrænser i dag stærkt mulighederne for at inddrage nye, bynære arealer til byudvikling. De eneste muligheder øst for vandsøen omfatter således kun et mindre areal ved børnehjemmet, derudover er området fuldt udbygget. Hvis vandspærrezonen fjernes i forbindelse med omlægning af reservevandforsyningen til et osmoseanlæg vil dette frigive meget store, bynære arealer, der potentielt kan anvendes til byudvikling.

Fordelen ved at byudvikle i dette område, er nærheden til den eksisterende by, herunder havnen, butikker, sygehus, boldbane mv.

TRAFIKSTRUKTUR

Området grænser op til en række eksisterende boligområder, hvorfra der kan etableres vejforbindelser til de nye byområder. Der er dog behov for at fastlægge en overordnet vejstruktur med fremtidsperspektiv, som sikrer at fremtidig større byudvikling og en kommende ringvej omkring vandsøen friholder de mindre, interne boligveje for overordnet trafik. Dertil skal det sikres, at ny bebyggelse ikke placeres, hvor vejen i fremtiden skal ligge.

Nye stiforbindelser til boldbanen og over Tasersuaq søen, vil hjælpe med at binde de nye bydele bedre sammen med den eksisterende by.

Imeqarfiup killeqarfia atuuttoq tunngavigalugu ineriartortitsinissamut periarfissat

Udviklingsmuligheder med eksisterende vandspærrezone

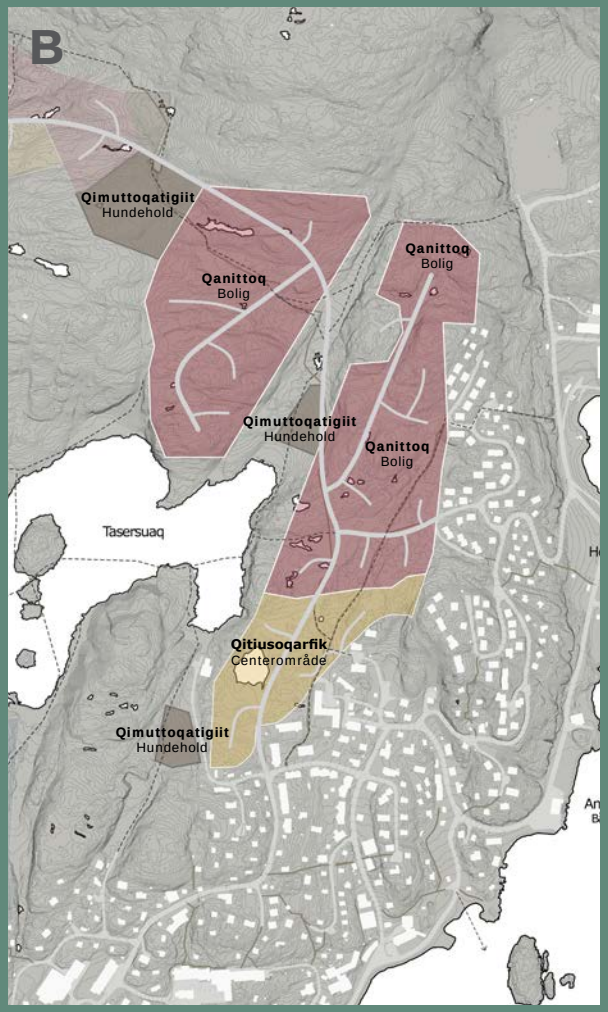

Imeqarfik killeqarfeqartinnagu ineriartortitsinissamut periarfissat

Udviklingsmulighederu den vandspærrezonen

Nunaminertap ineriartortitsiffiusinnaanera pillugu titartagaq

Illustrationsplan der viser en mulig udbygning af området

ILUSILERSUINERMUT PILERSAARUT

INERIARTORTITSINISSAMUT PERIARFISSAT - IMEQARFIUP KANGIATA TUNGAANI

QITERISAQARFIK, AKUNNITTARFIIT PAAQQINNITTARFIILLU

Atuarfiup, katersugaasiviup, pisiniarfiit allallu illoqarfiup qanittuaniinnerisigut kiisalu qulimiguulinnut mittarfiup qanittuani illoqarfiup kujataata tungaa qiterisaqarfinngornissaannut naleqquppoq. Tamaani akunnittarfeqartoqarsinnaavoq atuartunullu angerlarsimaffeqarsinnaalluni, aammali siunissami ingerlatsiviusinaasunut takornariaqarnermut (katersugaasiveqarnermut, issittumi ilisimatusarnerup iluani allanilu) pisiniarfinnut, atuarfeqarnerfimmut peqqinnissaqarfimmullu atugassiarineqarsinnaallutik.

Qiterisarfissatut immikkoortinneqartut amerlanerit atorluarneqarsinnaapput imeqarfimmut killeqafiit atorunnaarsinngikkaluarlugit. Telekkulli attaveqaatinut tunngasortai paasiniaqqissaaqqaartariaassapput.

INISSIAT

Qiterisaqarfiup avannaata tungaani inissialiorfiusinnaasunik nunaminertanik annertuunik marlunnik immikkoortitsisoqarnikuuvoq.

Immikkoortortap kitaata tungaa qeqertap qiterpasissuaniippoq taamaattumillu illoqarfimmi inissianut sinnerinut sanilliullugu isikkiviginnginnerulluni. Siunissami inissianik pisiaqartitsinermut taarsiullugu nunaminertanik inuussutissarsiornermut atugassanik annerusumik pisariaqartitsisoqassappat immikkoortortap ilaa taamatut atorneqarsinnaakutsoorpoq.

IMMIKKOORTORTAT SANAARTORFIGINEQANNGITSUT

Aqqusersornermut illernillu eqqarsaatigalugit qimmeqarfissanik nutaanik immikkoortitsisoqarnikuuvoq. Pinngortitamik sanaartorfiussanngitsutut killiliussanut sanaartorfinnut akunniliussatut qimmeqarfissat akunniliunneqarnikuupput.

STRUKTURPLAN

UDVIKLINGSMULIGHEDER - ØST FOR VANDSØEN

CENTER, HOTELLER OG INSTITUTIONER

Med placeringen tæt ved bymidten med skole, museum, butikker mv. samt tæt ved helistoppet er den sydlige del af området velegnet til centerfunktioner. Dette kan være i form af hotelvirksomhed og elevboliger men også evt. fremtidige funktioner, der er gode at bevare omkring bymidten såsom faciliteter i relation til turisme (museum, arktisk forskningscenter mv.), butikker, skole og sundhedsvæsen.

Hovedparten af det udlagte centerområde kan udnyttes uden at vandspærrezonen ophæves. Der er dog forhold om telekommunikation der skal afklares.

BOLIGER

Nord for centerområdet er udlagt to store arealer med mulighed for boliger.

Det vestlige område er beliggende centralt inde på øen, og har derved mindre gunstige udsigtsforhold end øvrige boliger i byen. Såfremt der i fremtiden er større behov for erhvervsarealer frem for boliger, kan dele af dette område med fordel omlægges til erhverv.

UBEBYGGEDE OMRÅDER

Der er udlagt nye hundeområder i relation til infrastruktur og slædespor. Hundeområderne er udlagt i tilknytning til grønne kiler, der skaber mellemrum mellem de bebyggede områder.

ILUSILERSUINERMUT PILERSAARUT

INERIARTORTITSINISSAMUT PERIARFISSAT - ILLOQARFIUP KITAATA TUNGAA

STRUKTURPLAN

UDVIKLINGSMULIGHEDER - VESTLIGE DEL AF BYEN

Imeqarfimmut killeqarfeqarnerup allatigullu killeqarfiliisimanerit illoqarfiup kujataata tungaani ineriartortitsinissamik assut killiliipput. Taamaattumik imeqarfiup killeqarfeqartinneqarnera atuuttuartillugu nunaminertanik nutaanik atugassiinissamut periarfissaqanngilaq.

Imeqarfimmut killeqarfeqarneq atorunnaarsinneqaraluarpat tamaani nunaminertanik nutaanik atugassiissoqarsinnaagaluarpoq, tamannalu illoqarfimmut aqqusersuutinullu qanittunnguamik inissisimavoq. Nunalli nammineerluni isikkuata nunaminertanik anginerusunik atugassiisinnaaneq killilerpaa.

ANGALLANNIKKUT AAQQISSUUSSINEQ

Immikkoortortaq inissiat aqqusernillu pioreersut eqqaaniippoq, taamaattumik aqqusersuutinut pioreersunut atassusernissanut annertunerusumik nutaanik attaveqaasersornissaq annertunerusumik pisariaqanngilaq.

Tasersuup eqqaani aqqusineeralersuisoqarpat illoqarfimmut pioreersunut atassusiisoqassaaq pisuinnarnullu aqqutigiuminarsilluni.

Vandspærrezonen lægger sammen med de øvrige bindinger store begrænsninger på byudviklingsmulighederne i den syd-vestlige del af byen. Der er således ikke mulighed for flere nye arealudlæg så længe vandspærrezonen opretholdes.

Hvis vandspærrezonen ophæves er det muligt at udlægge nye arealer i dette område, som er beliggende tæt ved eksisterende by og infrastruktur. Dog sætter terrænet begrænsninger for udlæg af større arealer.

TRAFIKSTRUKTUR

Området grænser op til eksisterende boligområder og veje, hvormed der ikke er behov for store trafikale anlæg for at sammenbinde de nye områder med eksisterende infrastruktur.

Nye stiforbindelser over Tasersuaq søen, vil hjælpe med at binde området bedre sammen med den eksisterende by og skabe bedre forbindelser for fodgængere.

Imeqarfiup killeqarfia atuuttoq tunngavigalugu ineriartortitsinissamut periarfissat

Udviklingsmuligheder med eksisterende vandspærrezone

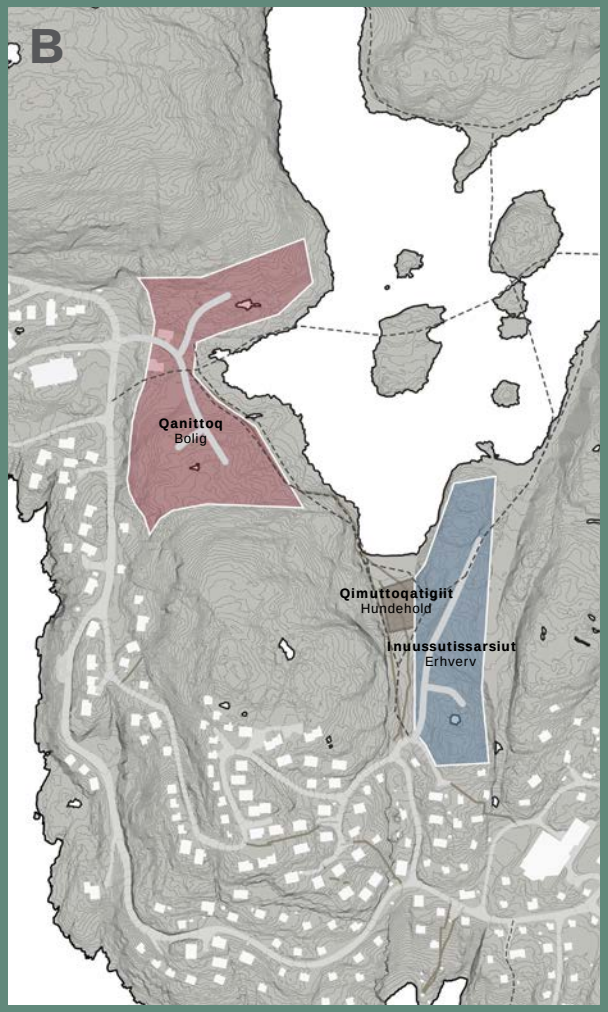

Imeqarfik killeqarfeqartinnagu ineriartortitsinissamut periarfissat

Udviklingsmuligheder uden vandspærrezonen

Nunaminertap ineriartortitsiffiusinnaanera pillugu titartagaq

Illustrationsplan der viser en mulig udbygning af området

ILUSILERSUINERMUT PILERSAARUT

INERIARTORTITSINISSAMUT PERIARFISSAT - ILLOQARFIUP KITAATA TUNGAA

STRUKTURPLAN

UDVIKLINGSMULIGHEDER - VESTLIGE DEL AF BYEN

INUUSSUTISSARSIUTIT

Imeqarfiup kujatinnguani innaarsuit akornanni qooroqarpoq, tamaanilu illoqarfiup ineriartortinneqarsinnaanera periarfissaalluni. Immikkoortortarli alanngisimaqaaq taamaatumillu inissialiorfigineqarnissaanut naleqqunnanni. Taamaattumik tamaani inuusutissarsiutinut atugassanik sanaartornissaq orniginarneruvoq.

Inissianulli sanaartorfittut qanissammat inuussutissarsiutit ingerlanneqartussat nipiliorfiuallaanngitsut tamaaniittariaqassapput.

INISSIAT

Illoqarfiup kitaata tungaani Johan Henninsenip Aqqutaata kangiata tungaani illut ataasiakkaanut ungasinngitsumi pisiniarfimmut qanittumut illoqarfiullu killiup tungaanut inissialiorfissamik immikkoortitsisoqarpoq. Immikkoortortaq tamanna pingaarnertut attaveqaasersuutinut kiffartuussivinnullu qanippoq.

ERHVERV

Lige syd for vandsøen er en kløft mellem to fjeldtoppe, hvor terrænforhold muliggør byudvikling. Området vil dog en stor del af tiden ligge i skygge, og er derved ikke egnet til boliger. Etablering af erhverv i området er derfor at foretrække.

Med sin beliggenhed tæt ved boliger bør området kun anvendes til let erhverv, der ikke støjer væsentligt.

BOLIGER

Mod vest er udlagt et boligområde tæt ved butik og centerområdet i Vestbyen samt i forbindelse med enkelte, eksisterende bygninger øst for Johan Henninsenip Aqqutaa. Området er beliggende tæt ved overordnet infrastruktur og service.

PIVIUSUNNGORTITSINISSAMUT PISARIALLIT
FORUDSÆTNINGER FOR REALISERING

Illoqarfiup nutaartassaata piviusunngortinnissaa ingerlatissagaanni pisariaqartitanik arlalinnik peqarpoq.

KILLEQARFIIT

Imeqarfissatut sillimmataasup killeqarfeqartinneqarnera illoqarfiup ineriartortinneqarnissaanut assut killiliivoq. Taamaattumik imeqarfissatut sillimmatissamik immamik tarajuiaavissamik Tasersuarmut taarsiullugu pilersitsinikkut killeqarfeqartitsineq atorunnaarsinneqarsinnaavoq.

Tamakku saniatigut Kangerloqqissumi nunaminertat arlallit qaartiterutaasiviup isumannaallisaanermi killeqarfianut atapput. Taamaattumik nunaminertani tamaani umiatsiaaqqanut talittarfiliorluni allatullu ineriartortitsissagaanni qaartiterutaasivik nuunneqartariaqassaaq.

Aamma illoqarfiup avannaata tungaani telekkut attaveqaqatigiinnermi atugassani napparuteqartiterpoq. Napparutit isumannaallisaanermi immikkut killeqarfeqartiterput.

Nunaminertani pineqartuni sanaartornissamut isumannaallisaanerup iluani killeqarfeqarfiit killilersuutitullu sanaartorfigeqqusaanngitsut iluini assigiinngitsunik piumasaqaatitaqartterpoq.

NUNAP QANOQ ITTUUNERA SANAARTORFIGISSAANERLU

Teknikkikkut sanaartorfiit piumasaqaatitaqarfiunerisa saniatigut Uummannap maniinnera nammineerluni nutaanik aqqusinniornissaq nutaanillu sanaartorniarnissaq killilereerpaa. Taamaattumik sukumiinerusumik pilersaarusiussagaanni pingaarnertut nunaminertanik atugassiisoqarnissaanut isikkulersuinissap misilerarluaqqaarneqarnissaa pisariaqarpoq.

Taamatut sukumiisumik pilersaarusiornermi kommunip pilersaarutaanut ilassutissatut aaqqissuunneqarsinnaavoq, taamaattumillu Namminersorlutik Oqartussanut pingaarnertullu oqartussanut allanut ataqatigiissaarinissamut qulakkeerissutaassallutik.

ILIVEQARFIK

Kangerloqqissumi nutaamik iliveqarfiliornissamut nunaminertamik immikkoortitsisoqarnikuuvoq.

Tamaani iliveqarfiliornissamut nunap iliveqarfiliorfigineqarsinnaanera naatsorsuutigineqarpoq, tamannali kommunimi pilersaarusiornissamut atatillugu nunataa sukumiinerusumik misissorneqartariaqassaaq.

ATTAVEQAAASERSUUTIT

Tasersuaq sinerlugu illoqarfiup aqqusernisa imminut atatilernissaasa qulakkeernissaannut aqqusernit qanoq ingerlanneqarnissaat sukumiinerusumik missorneqartariaqassaaq, taamalu ililluni nunaminertanik immikkoortitsisoqarsinnaassalluni. Taamatut suliaqarnermi aqqusernip sukkoornissaa naleqqunnerunersoq paasineqassaaq illoqarfiullu allaqqinnaamik ineriartortinnissaa pinngitsoortillugu.

For at kunne gennemføre en realisering af strukturplanens nye bydele, er der er en række forudsætninger, der skal være til stede.

BINDINGER

Særligt sætter vandspærrezonen omkring reservevandsøen omfattende begrænsninger for byudviklingsmulighederne. Store arealer vil således først kunne udnyttes, når der er etableret et osmoseanlæg som reservevandforsyning og spærrezonen ophæves.

Derudover er en række arealer ved Spraglebugten berørt af en sikkerhedszone omkring sprængstofdepotet i området. En flytning af sprængstofdepotet vil derfor være en forudsætning for at kunne udvikle arealerne i området til ny jollehavn mm.

Endelig er der opstillet en række master til telekommunikation nord for byen. Masterne er omfattet af selvstændige spærrezoner.

Sikkerhedszonen og spærrezonerne indeholder hver især en række nærmere restriktioner for etablering af bebyggelse mm. i de berørte arealer.

TERRÆN OG BYGGEMODNING

Ud over de nævnte restriktioner omkring de tekniske anlæg, udgør det stærkt kuperede terræn i og omkring Uummannaq en generel udfordring for etablering af nye veje og ny bebyggelse. Det vil derfor være nødvendigt at efterprøve strukturplanens overordnede arealudlæg og principper i en nærmere detailplanlægning.

Denne detailplanlægning kan hensigtsmæssigt tilrettelægges ved udarbejdelse af fortløbende tillæg til kommuneplanen, der kan sikre en proces, der tager hensyn til den nødvendige koordinering med Selvstyret og overordnede myndigheder.

KIRKEGÅRD

Ved Spraglebugten er udpeget areal til en ny kirkegård.

Der er en forventning om, at jordforholdene i dette område er egnet dertil, men dette skal undersøges nærmere med geologiske undersøgelser i forbindelse med den kommende planlægning.

INFRASTRUKTUR

For at sikre, at der i fremtiden kan skabes en sammenhængende infrastruktur rundt om vandsøen, bør linjeføringen af en vej undersøges nærmere, så der kan reserveres arealudlæg til denne. Dette vil hindre at anden byudvikling sker, hvor vejen mest hensigtsmæssigt kan etableres.

SULINIUTISSAT TAKUSSUTISSARTAA
OVERSIGT OVER INDSATSER

” ILLOQARFIUP INERIARTORTINNISSAA Uummannaq”-p imaraa illoqarfimmut pioreersumut nunarminertallu nutaat isikkussaannut siunnersuutinik arlalinnik imaqarpoq.

Ineriartortitsinermi pilersaarummi ingerlatassat ataatsimut takussutissartaqartinneqarput:

” BYUDVIKLING Uummannaq” indeholder en række forslag til indsatser i den eksisterende by og strukturplaner for nye arealer.

Her er vist er en samlet oversigt over udviklingsplanens indsatser:

INUUSSUTISSARSIORNERMI SUNNGIFFIMMILU SULINIUTIT

1 - umiatsianik qaqitsisarfik

2 - qaqitsisarfissap aaqqissuunneqarnera

3 - sanaartorfissagissaaneq

4 - napparsimmaviup kangiata tungaatigut aqqutit

5 - aqqutissaqarniarnermut tunngasut

6 - pilattarfik

7 - umiatsiaaqqanut sannavik neqitsersortarfillu

ERHVERVS- OG HAVNEPROJEKTER

1 - oplag af både

2 - organisering af oplag

3 - byggemodning

4 - adgangsvej til øen øst for sygehuset

5 - adgangsforhold

6 - flænsested

7 - jolleværksted og agnested

KULTURIP ILUANI SUNNGIFFINNULLU TUNGASUNIUT SULINIUTIT

8 - kulturikkut oqaluttuarisaanermik piuinnartitsineq

9 - oqaluffiup eqqaani oqaluttuarisaanermut attuumassutillit

10 - illuutit eriaginartut, B-2

11 - qullernik kusanartuliat

12 - silami sumiiffiusinnaasut

13 - takornarianut orniginartut

14 - pisuinnaat ikaarfissaat

KULTUR- OG FRITIDSPROJEKTER

8 - bevaring og kulturhistorie

9 - historisk område ved kirken

10 - bevaringsværdige bygninger, B-2

11 - lyskunst

12 - udendørs opholdspladser

13 - turistattraktion

14 - fodgængerforbindelse

QITERISAQARFINNIK INERIARTORTITSINEQ

15 - qiterisaqarfimmi najugassianut immikkoortortaq

16 - najugaqarfissanut nunaminertat

UDVIKLING AF CENTEROMRÅDER

15 - fra boligområde til centerområde

16 - arealer til indkvartering

INISSIANIK NAJUGAQARFINNI INERIARTORITSINEQ

17 - isaterineq akulikinnerusumillu sanaartorneq

18 - inissiaqariaatsit akuleriit

UDVIKLING AF BOLIGOMRÅDER

17 - nedrivning og fortætning

18 - blandede boligtyper

NUNAMINERTANI NUTAANI ILLOQARFIMMIK INERIARTORTITSINEQ

Kangerloqqissoq

Imeqarfiup kangiata tungaa

Illoqarfiup kitaata tungaa

BYUDVIKLING PÅ NYE AREALER

Spraglebugten

Øst for vandsøen

Vestlige del af byen

Suliarineqarpoq / Udarbejdet af

Avannaata Kommunia

Suleqatigalugit / i samarbejde med

NIRAS